Nr. 144 (192)
Viljandis,
esmasp., 14. dets. 1936.

ÜKSIKNUMBER 5 SENTI.

Sakala.

ASUTANUD C. R. JAKOBSON A. 1878
Päätoimetaja AUGUST OTS.

Ilmub neli korda nädalas: esmaspäeval, kolmapäeval, reedel ja laupäeval kusjuures laupäevane number kannab nime „Sakala Pühapäev" („Pühapäev").

Hinnata kaasandeks: „Sakala" tähtraamat, rebitav seinakalender, kokkuköidetav jutu- ... piltidega ilustatud nädalaleht „Sõna- ... pikema-aja tellijaile ...

Tellimise hind: a) 4 korda nädalas (pooleaasta ja pikema-aja tellijaile „Põllumees" või „Uus Talu" tasuta kaasas): 1 k. 70 s., 2 k. 1 kr. 40 s., 3 k. 2 kr., 6 k. 4 kr., 12 k. 8 kr. Pooleaasta ja pikema-aja tellijaile on võimalik tellida väikese juurdemaksuga iga nädal ilmuvat Põllutöökoja ajakirja „Põllumajandust". „Sakala" koos „Põllumajandusega" maksab: 6 k. 5 kr. 15 s., 12 k. 10 kr. 20 s. Need kes juurdemaksuga tellivad „Põllumajanduse", saavad ikkagi tasuta kaasa ka „Põllumehe" või „Uus Talu". b) 3 korda nädalas (ilma „Põllumeheta" ja „Uus Taluta"): 1 k. 60 s. 2 kuud 1 kr. 20 s., 3 k. 1 kr. 60 s., 6 k. 3 kr. 10 s., 12 k. 6 kr. 10 s. Pooleaasta ja pikema-aja tellijaile koos „Põllumajandusega": 6 k. 4 kr. 25 s., 12 k. 8 kr. 30 s. c) Läti- ja Leedumaale 1 k. 1 kr. 25 s., mujale välismaale 1 k. 1 kr. 50 senti. Aadressi muutmine 25 s.

806
12
Tallinn, Vabaduse pst. 4
Tallinna Keskraamatubgu

Tallinna Linna Keskraamatukogu

TALI... ...el korral. Avatud äripäeviti kella 8—17. **Telefon 2-31, postkast 32.** ... „Sakala" äriasju, võtab vastu tellimisi ja kuulutusi, müüb üksiknumbreid. **Kuulutusi** ilmusasse numbrisse võetakse vastu lehe ilmumise päevadel k. 8—9 hommikul, teistel päevadel talituse lahtiolekul. **Kuulutuste hind:** kuulutusküljel — 5 s., 1-sel lhk. — 10 s., tekstis kuulutusekirjaga — 12 s., tekstis tekstikirjaga või eriliste tingimustega paigutamise suhtes — 15 s. mm ühel veerul.

TOIMETUS asub Viljandis, Lossi tn. 26. **Kõnetunnid** kella 10—12. **Telefonid:** üldine 31, trükikojas 2-31, päätoimetaja **August Ots** kabinett 2-31. Toimetaja **Jaan Lepik** 31 või 2-31. **Käsikirjad** tulevad kirjutada tindiga või kirjutusmasinal selgelt ja puhtalt paberi ühele küljele, igal kirjutisel autori allkiri kirjutatud iga artikli ülemisele äärele. Tarvitamata käsikirju alal ei hoita, juurdemaksuga kirju välja ei osteta ja nimeta kirju ei kasutata.

George 6.-le vannuti truudust

Endine kuningas lahkus suure saladuse katte all kodumaalt ja sõitis sõjalaeval teadmata kuhu

LESK KUNINGANNA KÕNELES RAHVALE OMA MUREST

Londonist teatatakse, et 12. detsembri hommikul peeti St. Jamesi palees trooninõukogu koosolek uue kuninga väljakuulutamiseks. Trooninõukogu liikmed kandsid ametlikku rõivastust või mundrit. Kuningas George 6. ise oli admirali mundris.

Palee ette kogunes suur rahvahulk, kes terwitas uut kuningat waimustusega. Pärast seda, kui trooninõukogu liikmed olid waadanud truudust uuele kuningale, luges wiimane ette oma deklaratsiooni. Ühtlasi andis kuningas töotuse kaitsta Shoti kirikut.

Parlamendi mõlemad kojad tulid kohe kokku truudusewande andmiseks uuele kuningale. George 6. olewat ühtlasi nõustunud sellega, et 12. mai 1937. a. jääb ikkagi kroonimispäewaks, nagu oli enne kawatsetud. Edward 8. asemel kroonitakse nüüd ainult tema, George 6.

Georg 6. troonileastumise proklamatsioon loeti keskaegses toreduses ette St. Jamesi palees, Charing-Grossis, Tempelbaris ja kuningliku börsi ees. Seda kuulasid suured rahwahulgad.

Iiri president dr. Valera esitas parlamendile seaduseelnõu, millega tunnistatakse kuningas Edward 8. troonist loobunuks ja George 6. troonile astunuks.

Kuhu sõitis endine kuningas Edward 8., nüüdne härra Windsor, kellele Yorki hertsog, praegune kuningas George 6. siiski enne lahkumist andis Windsori hertsogi tiitli?

Selles suhtes walitseb praegu weel täieline segadus. Kindel on waid niipalju, et härra Windsor lahkus Inglismaalt sõjalaewal, mis wäljus Portsmouthi sadamast. Endine kuningas sõitis Portsmouthi Londonist autol, mille aknad olid kaetud eesriietega. Teda saatsid ainult tema tallmeister kolonel Megh, üks politseiinspektor ja tema isiklik teener. Jõudes Portsmouthi, sõitis kuningas sadamasse mööda kõrwalisi tänawaid. Sadamas polnud mingit erilist walweposti. Kuningas läks kohe sõjalaewale. Millise laewa pardale läks ta kolmest sõjalaewast, kes kohe hiiwasid ankrud, pole teada. Kõik kolm laewa hiiwasid korraga ankrud ja lahkusid sadamast iga üks erisuunas.

Alles hiljemini tekkis kuuldus, et Edward oli asunud miiniristleja „Fury" pardale. Laewa ei saada ükski teine laew. Kuhu „Fury" sunna wõtab, pole teada.

Alul oli kuulda, et härra Windsor sõidab Taanimaale printsess Erika mõisasse. Nüüd awaldatakse arwamist, et ta sõidab Helweetsiasse wõi Itaaliasse Ravellosse, mis asetseb Amalfi lähedal.

Nagu teatatakse Prantsusmaalt, on proua Simpson parima terwise juures.

Enne endise kuninga lahkumist kõik kuningliku perekonna liikmed käisid Windsori lossis Edwardiga jumalaga jätmas. Puudus ainult kuninganna Elisabeth (nue kuninga abikaasa), kellel oli kerge külmetus ja kes arstide soowitusel pidi loobuma wäljaminekust. Windsori lossis oli korraldatud õhtusöök, mis kuninganna Elisabethi korraldusel kosnes endise kuninga lemmikroogadest.

Kuninganna Mary (Edwardi ja George 6. ema) pöördus Briti impeeriumi rahwaste poole läkitusega, milles ta munseas ütleb: Mul ei ole waja teile eriti teatada, misfugune kurbus on wallutanud minu südame nüüd, kus minu armas poeg on pidanud oma kohuseks maha panna oma ameti ja seega nii ootamatult lõpetama lootusrikka walitsemise. Ma tean, et teie mõistate, kui raske tal oli teha niisugust otsust. Pidades meeles neid aastaid, millal ta ei põlanud mingit waewa, et teenida kogu impeeriumi, ma tean, et teie mäletate teda tänutundega. Ma soowitan teile nüüd tema wenda, kes nii raskeil tingimusil peab asuma tema kohale. Ma palun, et teie olekssite tema wastu samuti lojaalsed, kui olite tema isa, minu armastatud abikaasa, wastu. Samuti ma soowitan teile minu armast tütart, tema abikaasat, kes nüüd saab kuningannaks. Ma tean, et nende lapsed on juba wõitnud teie südameid, ütleb kuninganna Mary.

Inglise uus kuningas George 6. ja tema perekond.
Kuninga kõrwal tema wanem rütar Elisabeth, kes on nüüd troonipärijaks. Kuningas George 6. pühitseb täna oma 41. sünnipäewa.

PÄRAST LÕUNAT
ETK KOHV
AROOMILINE, MAITSEV,
värskendav

Puhkemas Hiina-Jaapani sõda?

Tshiang-Kai-Shek tapetud? — Shanghais piiramiseseisukord

Tokiost tulewad täna hommikul sensatsioonilised teated Nankingi andmetel. Nimelt on Hiina walitsuse juht ja wägede ülemjuhataja marssal Tshiang-Kai-Shek Siensi prowintsi päälinnas tema enda wägede poolt wangistatud ja arwatawasti tapetud.

Tähendatud prowintsis tekitasid kommunistid rahutusi ja Tshiang-Kai-Shek saatis sinna oma wäeosad maha suruma mässu. Ootamatult saabus aga Nankingi teade, et tema meestest 160,000 olid ühinenud kommunistidega. Marssal ruttas isiklikult kohale, et teha korraldusi kommunistidega sõbrustawate sõdurite tagasisaatmiseks. Noor marssal Tshang-Hsüh-Liang, kes on endise Mandshuuria diktaatori poeg, on ainuud kommunismimeelsete mässuliste juhtimisele ning tema korraldusel ongi Hiina juht wangistatud ja nagu juba öeldud, arwatawasti ka hukatud.

Pekingist teatatakse: Tshang-Hsüh-Liang on saatnud Nankingi walitsusele ultimaatumi, nõudes walitsuse ümberkujundamist ja silmapilkset sõjakuulutamist Jaapanile. Walitsus pole selle ultimaatumi suhtes weel wõtnud seisukohta, kuid olukorda peetakse wäga tõsiseks.

Nankingist teatatakse, et marssal Tshang-Hsüh-Liang on päale Tshiang-Kai-Sheki wangistanud weel rea teisi tähtsaid Hiina tegelasi ecsotius siseministriga.

Shanghaist teatatakse, et Tshang-Hsüh-Liang on üles seadinud kolm kategoorilist nõudmist: 1. Silmapilkse sõja kuulutamine Jaapanile, 2. Mandshuuria alade tagasiandmine Hiinale ja 3. Kommunismi tunnustamine Hiinas.

Täiendawalt teatatakse toimetustöö lõpul Shanghaist, et Hiinas on kuulutatud wälja sõjaseisukord. Eraldi Shanghais kuulutati wälja weel piiramisseisukord. Kogu Hiinas on alanud waenuliste wägede liikumine. Siiski loodab walitsus weel lahendada tekkinud olukorda rahulikul teel.

Lasti põhja valitsusvastaste allveepaat

Salamanca (mässuliste) pääkorterist Hispaaniast teatatakse ametlikult, et rindel pole juhtunud midagi eriti mainimiswäärset.

Astuurias ja Gijonis olewat elanike hulgas puhkenud rahutused.

Dublini teadetel lahkus säält laew 800 iiri wabatahtlikuga, kes tahawad wõidelda kindral Franco poolel.

Valenciast teatatakse: Laupäewal Malaga lähedal lasti põhja walitsuswastaste allweepaat. 47-liikmelisest meeskonnast pääsetid eluga ainult 3, nende hulgas ka kapten. Wiimane toimetati Malagasse.

Kuidas edenevad valimised

üldiselt arenesid Rahwuskogu walimised kuni pühapäewa õhtuni keskmise osawõtuga. Nii käis walimas kuni pühapäewa õhtuni Tallinnas ühes jaoskonnas 25%, Tartus 31,7%, Wiljandis 46,5%, Narwas 53%, Põltsamaal 56%, Petseris 54%, Kuresaares 40% ja Paltiskis 25%. Teistes linnades walimisi ei ole. Kõige intensiiwsem wõitlus kandidaatide wahel on käinud Saaremaal 41. walimisringkonnas, kus wõistlewad oma wahel Otstawel ja kirjanik Mälk. Siin oli pühapäewa õhtul protsent 75. Rekordi wõttis aga Mälgu koduwald Lümada, kus walimas käis 82% hääleõiguslikke. Ka Petserimaal on walimine olnw — siin on kohati wäljas käinud 68%.

Eesti poksijad Stokholmis

Praegu wõistlewad eestlased poksis Stokholmis. Kergekaalus R. Stepulow esimesel päewal wõitis 2. roundil tehnilise knock-outiga rootslase Hagelbecki ja samuti keskkaalus Raadik wõitis 2. roundil tehnilise knock-outiga rootslase Löfgreni. Reinke kaotas rootslasele Borgile häältega 3:0 ja samuti Seeberg loeti kaotajaks rootslase Swenssoni wastu häältega 2:1, kuid üldise arwamise järele oli Seeberg siiski olnud ilmselt parem.

Windsori hertsog Austrias

Jugoslaavias seatakse korda Briti kuninglik suvila

Londonist teatatakse: Laupäewa õhtul pidas uus kuningas George 6. trooninõukogus oma troonikõne, mis oli järgmine:

— Mina kohtan teid täna olukorras, millist meie maa ajaloos waremini kunagi ei ole nähtud. Kuna kohused langewad nüüd minule, siis mina kuulutan, et tahan täpselt pidada kinni põlistest walitsemise põhimõtetest ja et ma tahan kõige päält töötada Briti Impeeriumi rahwaste hääoluks. Oma abikaasaga, kes kaastöölisena minu kõrwal, mina asun selle raske ülesande täitmisele, mis mind ootab. Minu esimeseks aktiks on minu wenda troonil asendades anda temale hertsogi tiitel. Edaspidi minu wend esineb Kuninglik Kõrgus Windsori hertsogi nime all.

Boulognest teatatakse: Täna saabus siia Briti miiniristleja, mille pardal oli endine kuningas Edward 8. Wiimane tuli maale ja jalutas kail oma adjudandi ja koera saatel. Politseiahelik piiras uudishimulikke suurt hulka ega lasknud kedagi kaile. Warsti istus Windsori hertsog Baaseli kiirongile ja lahkus Boulognest.

Wiinist teatatakse: Pühapäewa õhtul kell 22.15 saabus siia endine Briti kuningas, Windsori hertsog. Ta istus kohe autosse ja sõitis parun Louis Rotschildi jahilossi. Wiimane asetseb wäga ilusas maakohas, on oiwalises stiilis ehitatud 40 erinumiga luksuslossi. Mõisa maalade ulatus on 15 ruutkilomeetrit. On teadmata, kui kauaks jääb Windsori hertsog Austriasse.

Belgradist teatatakse: Inglise kuningakojale kuuluw suwila, mis asub Jugoslaawia nägusamas kohas ja milles weetsid mõõdunud suwe Kenti hertsog ja ta abikaasa, on muutunud üldise tähelepanu keskpunktiks. Willat on hakatud kiiresti seadima korda. Nähtawasti ootatakse siia kuninglikke külalisi. Arwatakse, et siia asub elama Windsori hertsog, endine Briti kuningas Edward 8.

Raadio- ja fotoäri awamiseks
Karksi-Nuia alevikku
wajatakse äriruumi. Pakkumised saata „Sakala" talitusse 15. detf. j. a. märgusõna „Arikoht Nuias" all.

Soome president 75 aastane

Mees, kes ühendab õnnelikul kombel oma isikus Soome kaks rahvast

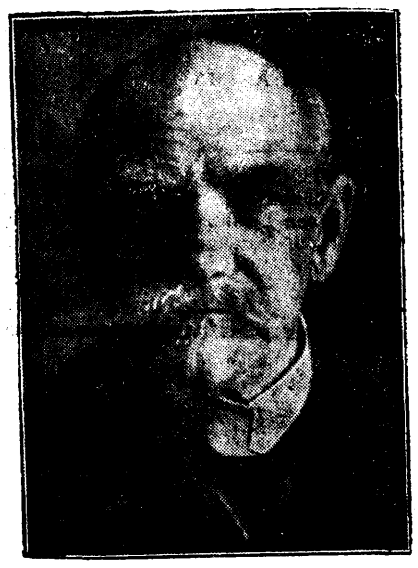
SUUREJOONELISED PIDUSTUSED SOOMES JA EESTIS

Homme pühitseb Soome president Pehr Evind Svinhufvud oma 75. sünnipäewa. Suurejoonelisi pidustusi ja aktusi ei korraldata sel puhul mitte üksnes Soomes, waid ka Eestis ja ka teistes naabermaades. See on elawaks tunnistuseks sellele, kuiwõrd populaarne on Soome riikliku iseseiswuse looja ja tuline wabaduswõitleja ka wäljaspool oma riigi piire.

Pehr Evind Svinhufvud ühendab õnnelikult omas isikus Soome kaks rahwust — soomlased ja rootslased. Soome erikeelsest osast on tema sugukonna areng koguni nagu peegeldus sellest ajaloolisest arengust, milline on olnud omane Soome rahwale, ja see sugukonna areng on lisaks just kulgenud selles suunas kui Soome soomekeelne enamus on soowinud ja soowib oma rahwale.

Soome wabariigi presidendi sugukond, Svinhufvud af Qualstad, on pärit Rootsi kõige waremini ärganud talupojawabaduse ja rahwusliku eneseteadega maakonnast, Taalainmaalt, millel on Rootsi ajaloos umbes samasugune seisukoht kui Põhjamaal on Soome minewikus. Svinhufvudi sugukonna esiisaks pretakse suurmaaomanikku Pehr Jönsson Scrifvarva'd kes 14. sajandi lõpupoolel sai maakonna kohtunikuks. Taalainmaale olewat sugukond ometigi omal ajal tulnud Norrast, nii et president Svinhufvudi võib teatawal wiisil pidada kolme Põhjamaa ühiseks tooteks. Tähelepandaw on, et Soome wabariigi presidendi esiisagi Sture poolsajana esindas rahwuslikku aadet ja wõitles ka talupoegade wabaduse, s. o. selle aja rahwawalitsuse poolt. Järgmisel aastasajal ehk 15. sajandi wiimasel weerandil tõsteti Pehr Jönsson Scrifareni järeltulijad aadliseisusesse Rootsis ja sugukonna wapiks sai sinisel põhjal must metssea pää, millest on tingitud ka sugukonna nimi, nii kui teistegi wanemate põhjamaade aadelsugukondade nimed olenesid wapipiltidest. üks sugukonna liikmeist, Kaarel 12. sõdur, Pehr Gustaw Svinhufvud, tuli 18. sajandi algupoolel Soome. Tema sai Svinhufvud-sugukonna soome haru esiisaks, kes elas ja suri Soome soomekeelse rahwaosa poolt austatud rindel, Soome lõunapoolsel sisemaal, täpsemalt ütelдes Sääksmäe kihelkonnas Häme maakonnas. Tema järeltulijad, kes tegutsesid enamuses sõjawäelastena ja ametnikena Soomes ja elasid sääl eriti just mainitud soomekeelsel maa-alal maapidajatena, sõlmisid abielusid Soome aadlisoost isikutega, nii et Soome wabariigi presidendi soontes woolab küll rohkem soome kui midagi muud werd.

Soome keele oskuski ja suur armastus soome rahwa enamuse ilusa, warjundirikka keele wastu on juba kaua olnud omane selles norralas-rootslase maalt ammu lahkunud Svinhufvud-sugukonnas. Sellest annawad tunnistust isegi mõned Häme kalmistud, millede hauakiwidel wõib kohata mälestuskirju ka Svinhufvud-sugukonna liikmeile ja nende hulgas soomekeelseidki. Soome praeguse riigi päämehe wanaisa, maa-asjaajaja Peter Gustaf Svinhufvud oli eriliselt tuntud oma soome

keele oskuse ja harrastuste poolest. Presidendi isa oli jälle kapten, kes hukkus 1864. a. kogu meeskonnaga Kreeka kaugetel wetel ja jättis järele kaks wäikest orbu, tütre ja poja, Pehr Evindi, kes isa surres oli alles kolmeaastane. Tema lapsepõlwe keel oli soome keel, ja teda oleks, nagu ta ise on jutustanud, ka pandud soomekeelsesse kooli, kui selline wähegi oleks olnud läheduses. Kuna seda aga sel ajal ei olnud, saadeti ta kõige lähemasse rootsikeelsesse ehk Helsingi rootsi normaalgümnaasiumi, kus temale rootsi õppekeel juba arusaamisegi tõttu walmistas suuri raskusi, nagu ta ise on maininud. Olles saanud filosoofia kandidaadiks, awaldaski Pehr Evind Svinhufvud muuseas ühe uurimuse Soome Kirjanduse Seltsile. Uurimuses äratab tähelepanu selle aja kohta eriliselt puhas ja temale omane kindla ehitusega soome keel. Kuna Soomes sel ajal ei olnud weel teisi erakondi pääle keeleliste rühmituste, siis kuulus Svinhufvud kindlate, kui mitte maruſoomekeelsete hulka. Ta kuulus nende hulka, kes aadliseisuse jutuajamisil riigipäewadel tarwitasid soome keelt, samuti kuulus ta ühekeelse soome juristide seltsi asutajate hulka. Kuid ta abiellus rootsikeelses kodus kaswanud, loomulikult ka soome keelt oskawa naise, Ellen Timgreniga ja selle kaudu kõwendas sidemeid ka maa rootsi keelt kõnelewa osaga.

Soome wabariigi praegune president ei ole mitte ainult oma keele ja enamuselt oma ingukonna poolest soomlane, waid weel rohkem oma wälimiste ja sisemiste omaduste poolest. Oma wälimuselt, kommetelt ja iseloomult ta on puhtaks kultiweeritud soomlase prototüübiks, selle tüübi lääneſoomlane ja weel täpsemalt üteldud häme wäljendis, kuid mille juures tuleb pidada meeles, et nii lääneſoomlane kui ta ongi oma sünni poolest, ta kuulub osalt ka idaſoomlaste hulka, kuna ta enamuses oma meheaastad on weetnud maa selles osas, nii ühendab ta enda isikus weel sel wiisil lääne- ja idaſoomlasedki.

Iseloomu wähenõudlikkusest oleneb, et president Svinhufvud on oma elukommetelt eriti lihtne. Jaafugune lukſus ja hiilgus on temale wastumeelt. Ta tunneb end kõige meeldiwamalt waikſepoolses maamõisas, kus maad on kehwad, kuid maastik imeilus. Mõis asub ilusa, suure ſisejärwe rannal Wiiburi lähedal, sääl tema tunneb end paremini asteldades argipäewiti wanades, osalt enda poolt paigatud töövõikstes, pühapäewil ning pidupäewil paneb omale selga maamõisnikule omaſed, lihtſad, kuid puhtad „pühapäewa riided". Toidu suhtes on ta sama wähenõudlik kui riietuseski, õige wanaaegne mõisa korralik peremees selleski. Nähes teda esimest korda jääb mulje, et ta on sõnakehw ja tuſane, kuid osutub päris votamatult jutukaks, kui kord algus käes. Sõnadest ei ole tal siis kunagi puudus ja nalja ta mõistab alati, teeb seda isegi meeleldi. See on häätahtlik hämelaſe kuiw huumor, mida saadab mõnikord harwarütmiline wõimas naer, samasugune kui on tema kareda bassihääleline kõnegi. Muidu on ta oma esinemises wäga sõbralik, kuid alati selline, kes tahtmatult sisendab teistes austust ja sügawat lugupidamist enda wastu. Kehajõulit on Svinhufvud ikka weel tugew ja kuulub weelgi maa parimate laskurite hulka.

Nagu mainitud, on Svinhufvudil eriti tänapäewa inimeste jaoks palju patriarhaalseid jooni ja nimelt parimaid neist. Nii on ta leplik ja armastaw isa oma perekonnas, kus abikaasade wahel walitseb ideaalne wahekord.

Teiste sõnadega, Svinhufvud esindab piwaliisimaid neist omaduſist, milliseid wõib kohata weelgi Lääne-Soome ja Häme korralikemais maaomanikes, sellistes, kellede sugukonnas maa on päranditud isalt pojale 300—400 aastat, waheſt isegi kauem ja kelle õlgu ei ole rõhunud mingisugune orjuse või ühiskondliku ebawabaduse koorem, kuid kes riiklikes õigusis on alati olnud samawõrdne teiste seisustega. Sellist maamehe tüüpi ei ole enam aastasadu olnud mujal kui Rootsis, Soomes ja Norras.

Svinhufvudi on tema iseloomu wähenõudlikkuse, tema elukommete lihtsuse, tema kangekaelsuse ja hõõguwa armastuse tõttu mõnikord nimetatud Põhjala Krügeriks. Kuid nii austaw kui see wõrdlus temale ja Soomele ka on, peab siiski ütlema, et see wiib eksiteele. Svinhufvud ei ole talupoeg. Tema esindab eriti kindlat kõrgema seisuse pärandit, ta on päälegi maa parimaid juriste, ühesõnaga igakülgselt haritud, paremasse seltskonda kuuluw mees.

Välisministrite konverents lõppes

Järgmine Balti riikide konverents peetakse maikuul 1937. a. Kaunases

Balti riikide välisministrite konverents lõppes Riias reedel. Eesti delegatsioon välisminister Akeliga eesotsas jõudis Riiast Tallinna tagasi laupäewa hommikul. Koos Eesti delegatsiooniga saabusid Riiast tagasi ka Läti saadik Kreewinsch ja Leedu saadik Dailide.

Lõppenud välisministrite konverentsil jõuti kõigis küsimustes üksmeelsele otsusele. üldise seisukorra arenemine ei ole kõigutanud Balti riikide suhteid Rahwasteliidule. Seepärast konverentsil kinnitati, et Rahwasteliidu pakt pakub rahwastele ikka weel parimat abinõu tülide lahendamiseks. ühtlasi see pakt wõimaldab tõhusat aktsiooni rahu säilitamiseks ja rahwuswahelise koostöö edendamiseks.

Hispaania sündmuste üle mõtteid wahetades pooldati senist mittewahelesegamise poliitikat. Weel pruudutati konverentsil mitmesuguseid tehnilisi laadi küsimusi.

Sind kadestatakse sinu hammaste pärast,

kui puhastad neid iga päev Nivea-hambapastaga. Tugevalt vahutades vabastab Nivea-hambapasta hambad ruttu ja põhjalikult neid katvast inetust kollasest kihist ning eemaldab hammaste vahedesse kogunud toidujäänused ja pisikud.

NIVEA-HAMBAPASTA

Peekoni hind endine

Peekonisigade hindade noreerimiskomisjoni reedesel koosolekul moteeriti endiseid hindu.

„Kalevi" rahvusvaheline maadlusvõistlus

Tallinnas toimusid laupäewal ja pühapäewal spordiseltsi „Kalewi" korralduſel juunremaulatuslikud maadluswõistlused paremate kodumaa maadlejate osawõtul. Wõistlustele andsid rahwuswahelise ilme läri maadlejad, kes esinesid üldiselt füllaltki wõidukatena. Neist wõistlusist wõtis osa ka 4 maadlejat Wiljandi „Tulewikust". Wiljandi maadlejate käü juures rahwuswahelises konkurentsis ei käinud aga kuigi hästi ning nad pidid leppima kaotustega.

Laupäewal peeti 23 matshi, mis arenesid järgmiselt:

Sulgkaalus — Miss (Tall. „Sport") seljatas Urmi (Tartu „Kalew") 13,20 minutiga. Sumil (Tall. „Kalew") wõitis lätlase Kundsinshi kohtunike häältega 2:1. Sikt („Kalew") seljatas Sülluste (Harju malew) 8 minutiga.

Kergkaalus — Willa (Tartu „Kalew") wõitis Lasjeli (Kohtla-Järwe „Wõimula") kohtunike häältega 3:0. W. Mägi („Kalew") seljatas Kristjansoni („Sport") 4,05 minutiga. Lätlane Ozolinsh seljatas jälle Tartu mehe Tähnase 8,10 minutiga.

Kergekeskkaalus — Toots (Tartu „Kalew") seljatas Meri (N. M. K. ü.) 50 sekundiga. Lätlane Attars wõitis Tartu mehe Laane kohtunike häältega 3:0. E. Puusepp (Tallinna „Kalewist", tuli Berliini olümpia mängudel neljandale kohale) seljatas wiljandlase Wiira 55 sekundiga.

Poolraskekaalus — Lätlane Smilsinsh kaotas tallinlasele L. Luigale kohtunike häältega 3:0. Liinati („Kalew") wõit Grünbergi (Harju malew) üle oli sedawõrd napp, et kohtunikud tunnistasid selle waid 2:1. Kullijaarel („Kalew") kulus Löwe („Sport") seljatamiseks 9,57 min. Lätlane Kalninsh seljatas wiljandlase Drumetsa 2,40 min. Wiimasele tuli kaotus selleti, et sartus lätlase wastu wõites sõda, mille wiimane rõhus sisse.

Keskkaalus — W. Mägi wõitis Lasejeli 4,20 minutiga. Lätlane Ozolinsh seljatas Kristjansoni (Tall. „Sport") 8,20 minutiga.

Raskekaalus — Raudmaa („Kalew") kaotas Tartu mehele Kotkasele ajaga 2,40 min. Lätlane Zweinieks wõitis Wiikmäe kohtunike häältega 3:0.

Sulgkaalus — jaawutas seejärele wiljandlane Maiste üllatuswõidu tallinlase Missi üle heites selle 4,45 min. seljali. Sikt seljatas lätlase Kundsinshi 7 minutiga. Sumil wõitis Sülluste 3:0. Seejärele tuli wõistlusõhtu kõige üllatuslikum wõit — tallinlane alles algaja maadleja Meri heitis tuntud läti maadleja Attarsi 2,10 min. seljali.

Tartu mees Toots wõitis kergekeskkaalus E. Puusepa 2:1 ning lõpuks wiljandlane Wiira kaotas tartlasele Laanele seljakaotusega. Ta langes selja pääle 2,40 min. maadluse järele.

Maadlusvõistluste lõpptagajärjed

Eile Tallinas lõppenud maadluswõistluste lõpptulemusteks kujunes: Sulgkaalus wõitis Sikt, Tallinna „Kalew", kuna wiljandlane Maiste jäi teiseks, kergekeskkaalus wõitis Toots, Tartu „Kalew", keskkaalus Mägi, Tallinna „Kalew", kuigi ta pühapäewal üllatuslikult kaotas seni wähetuntud maadlejale, tartlasele Willale. Wiimasel siiski oli palju kaotuspunkte selleks, et wõtta esikohta Mäelt. Poolraskekaalus wõitis Kullisaar, Tallinna „Kalewist", kelle wastu pühapäewal wiljandlane Drumets üldse wälja ei tulnud. Raskekaalus wõitis tartlane Kotkas, jättes lätlase Zwieniekši teiseks.

Jõuluks saab apelsiine

Kuigi jõulud on lähedal, saabub meile wälismaalt „pühadekraami" õige napilt. Tallinna sadam on päris waikne. Alates 15. detsembrist on lubatud sisse tuua apelsiine. Wiimaseid saabus sarnapalju, kui saabus läinud jõuludeksi, s. o 100 tonni.

Maailma-meistrite poks määrati kindlaks

Maailma poksimeistri tiitlimatsh määrati Schmelingi ja Braddocki wahel kindlaks 3. juuni pääle. Wõistlus peetakse New-Yorgis.

Algab tuletõrje ümberkorraldamine

Vabatahtlikud tuletõrje ühingud peavad end ümber korraldama veel käesoleval aastal

KOGU MAA JAGATAKSE 14 TULETÕRJE BRIIGADIKS

Politseiwalitsuse direktor R. Weermaa selgitas läinud nädalal tuletõrje ümberkorraldamise küsimust. Ta tähendas, et tuletõrje seaduse reform oli wajaline elu seisukohalt. Nagu ei ole mõeldaw sõda ilma organiseeritud wägedeta, nii ei suuda tuletõrje ka edukalt wõidelda leekidega, kui tal puudub tsentraliseeritud juhtimine.

Meie tuletõrje uus seadus on koostatud Inglismaa eeskujul, kus juba aastakümneid kuulub tuletõrje järelwalwe politseile. Meil ei olnud need wahekorrad seni selged. Samuti olid kindlaks määramata wahekorrad tuletõrje enese wahel. Seepärast nõudis reformi ja ümberkorraldamist tuletõrje organisatsiooniline osa ja töö tulemuse wastu wõitlemisel.

Uue tuletõrje korralduse kohaselt moodustatakse meil tuletõrje korpus. Korpus jaguneb maakondade ja linnade järele 14 tuletõrje brigaadiks.

Tuletõrje brigaad jagatakse siseministri poolt tuletõrje diwisjonideks. Diwisjonid jagunewad tuletõrje kompaniideks, rühmadeks ja salkadeks, mis moodustatakse tenistest tuletõrje ülesustest.

Iga omawalitsuse piirkonnas wõib uue seaduse kohaselt töötada ainult üks tuletõrje ühing. Sellega tulewad neis waldades, kus töötawad praegu mitu tuletõrje ühingut, need liitmisele üheks ühinguks. Liitwa tuletõrje ühingu määrab prefekt.

Kui tuletõrjeühing likwideeritakse liitmise teel liitwa tuletõrjeühinguga, koostatakse liitmisleping, mis astub jõusse kinnitamisega pääkoosolekute poolt. Leping peab sisaldama tingimuse, et kõik likwideeritawa tuletõrjeühingu warad ja kohused lähewad üle liitwale tuletõrjeühingule.

Liitunud tuletõrjeühingu liikmetega, kes ei ole päri liitumisotsusega ega soowi jääda liitwa tuletõrjeühingu liikmeks, lõpetatakse wahekord liitunud tuletõrjeühingu põhikirja alusel, kui nad oma lahkumise soowist teatawad ühe kuu kestes, arwates liitumislepingu jõustumisest; päraſt ühe kuu möödumist aga liitwa tuletõrjeühingu põhikirja alusel .

Üheks tuletõrjeühinguks liitunud senised tuletõrjeühingud wõiwad soowi korral igaüks moodustada wastawa territoriaalpiirkonnanimelise kogu (osakonna), mis tegutseb liitwa tuletõrjeühingu põhikirja alusel. Liitunud tuletõrjeühingute lipud, mälestusmärgid, tuletõrjeriistad ja kõik muud warad jääwad wastawate kogude waldusse.

Üheks tuletõrjeühinguks liitunud tuletõrjeühingute organid: juhatused, pääkoosolekud ja rewisjonikomisjonid tegutsewad edasi senises koosseisus eelpooltähendatud kogude organitena juhatused — kogude eestseisusena, pääkoosolekud — kogude üldkoosolekutena jne. ning jatkawad tegewust kuni liitwa tuletõrjeühingu põhikirja kohaselt moodustatud organite ametisse astumiseni.

Wabatahtlikud tuletõrjeühingud, kes hiljemalt 31. detsembriks 1936. a. ei ole liitunud liitwa tuletõrjeühinguga wõi ei ole korraldanud end ümber tuletõrje seaduse ja antud määruse kohaselt, lõpetawad tegewuse nende põhikirjas ettenähtud korras.

Kuni tuletõrjeühingu senise põhikirja alusel tegutsenud tuletõrjekomando ümberkorraldamiseni tuletõrjeühingu rakenduskonnaks (komandoks) nue põhikirja alusel täidab rakenduskonna juhi kohuseid senine komando päämees, tuletõrjeühingute liitumise korral — liitwa tuletõrjeühingu komando päämees. Kuni rakenduskonna tuletõrjeüksuste moodustamiseni ja rakenduskonna teiste ametisikute ametisse nimetamiseni põhikirjas ettenähtud korras tegutsewad seniste komandode üksused ja ametisikud nende õigustega ja kohustega mis neile senises põhikirjas ette nähtud komando tegewuse alal.

Paistu rahvamaja avamine

Suur rahvamurd pidulikul aktusel. — Paistu on näidanud üksmeelt ühistes ettewõtetes

Pühapäewa õhtul toimus Paistus tuletõrje ühingu rahwamaja uue osa awamine, millega tähistati ka rahwamaja walmissaamist. Tegelikult on uue rahwamaja juures läbi wiimata weel osa wähemaid töid.

Rahwamaja uue osa awamisele oli kogunud suur rahwamurd. Juba eelmüügil olid peo korraldajad realiseerinud suure osa pääsmetest, nii, et uue rahwamaja awarad ruumid kippusid nüüdki jääma kitsaks. Kell 8 õhtul algas wiimase kohani wäljamüüdud saalis päewakohane aktus, mille awasõna ütles tuletõrje ühingu juhatuse esimees dr. A. Reinma. Wiimane andis ülewaate ka rahwamaja ehitamisest. Rahwamaja ehitus on läinud senini maksma 12.000 krooni. Uuel kultuurhoonel lasub wõlga praegu 5500 krooni ümber, millest 3000 krooni pikaajaline ja odawaprotsendiline laen. Seega uus rahwamaja pole koormaw seltskonnale.

Aktusekõne pidas maawalitsuse esimees H. Lauri, kes rõhutas seda üksmeelt, mida Paistu ja selle ümbruse seltskond näidanud suure ettewõtte-rahwamaja püstitamise läbiwiimisel. Ta tänas ühtlasi kohalikku seltsfonda temale näidatud usalduse eest tema kandidatuuri ülesseadmisel Rahwuskogu walimistel. H. Lauri hoogsat kõnet katkestasid sagedased kiiduawaldused.

Pärast seda astus kõnetooli tuletõrje ühingu abiesimees K. Päis, kes ühingu nimel awaldas tänu kõikidele organisatsioonidele ja isikutele, kes nõu ja jõuga aidanud kaasa tuletõrje ühingul rahwamaja ehitamisel. Kõneleja rõhutas eriti ühingu esimehe dr. Reinma hoolt ja ettewõtlikkust. Wiimasele publik awaldas kiitust kestwa aplausiga. Kõne lõpul lauldi hümni.

Aktuse lõpposas doppeltkwartett prl. Lillaku juhatusel kandis ette kolm laulu, mis kõlasid meeldiwalt. Kohalikkude tegelaste poolt kanti siis ette A. Kitzbergi „Püwe talus", mis kutsus esile tormilisi kiiduawaldusi.

Pärast ettekandeid algas tants, mis kestis hommikutundideni. Paistu tuletõrje ühing rahwamaja awapeoga saawutas maaoludes rekordilise kasu, mis küünis 300 kroonile.

Ennenägematu ahwenaparw

Saaremaa kalurid Friedrich Maat ja Aleksei Aaw sattusid Sepamaa lahes ennenägematule ahwenaparwele. Paat oli korraga ahwenate sees ja mehed tõstsid paati 160 puuda ahwenaid. Teine samasugune hulk ahwenaid jäi weel noota. Paat ei kannud aga sääraſt ahwenalaadungit ja hakkas wajuma. Mehed pidid uppuma, kuid õnneks said neile teised kalurid appi. Mehed päästeti, kuid küllaseſt saagist läks suurem osa merre tagasi.

Endine kuningas Edward 8. kirjutab alla troonistloobumise aktile.

Riigivanem haigestus kergelt

Möödunud nädalal külmetas riigiwanem K. Päts end kergesti. Selle tagajärjel pidi ta laupäewal arstide ettekirjutuse põhjal heitma woodisse. Riigiwanema terwenemist oodati juba tänaseks.

Oskar Lutsul tuleb 50. a. sünnipäev

Tulewal aastal jaanuaris saab meie populaarsem kirjanik Oskar Luts wanaks 50 aastat. Tet puhul kutsuti Tallinna kunstihoonesse kokku mitmesuguste organisatsioonide esindajate koosolek, et arutada, kuidas austada meie kirjanikku tema tähtsal sünnipäewal. Kõik kokkukutsutawad ilmusid, puudus aga imelikul kombel ainult kokkukutsuja ise — Kirjanike Liidu esindaja. Sellepärast mindi laiali ,ilma, et oleks tehtud mingit kindlat otsust.

Riia saab krematooriumi

Riia linnawalitsus on otsustanud ehitada Metsakalmistu lähedale krematooriumi. Seega oleks krematooriumid olemas juba meie lõunanaabril Lätil ja põhjanaabril Soomel — Helsingi krematoorium teotseb juba aastaid — kuid Eesti pole weel jõudnud krematooriumini.

Elukardetav haavamine Pärnus

Lihunik Joosep Lauba haawas reede õhtul elukardetawalt Pärnus Rääma tänaval asuwas õllepoes sama õllepoe teenijat Salme Raewn. Lauba oli joonud õllepoes õlut lihunik Tamme seltsis. Ta oli wõtnud taskust laetud rewolwri, et seda näidata sõbrale ja kõrtsiteenijale. Seejuures läks relw lahti ja kuul tungis Raewule kõhu. Wiimane toimetati kiires korras arsti juure ja säält edasi haiglasse. Õnnetu seisukord on wäga raske.

Uudismaadel 1366 majapidamist

1929.—1935. aastani on rajatud uudismaale 1366 asundustalu ja käsitöökohta. Untes taludes elab asunikke koos perekonnaliikmetega 4127 inimest. Asundamata maatagawara on asundusameti waldusel 14.876 ha ja wabariigi walitsuse otsusega tuleb asundusametile weel üleandmisele ümmarguselt 35.000 ha maad. Sellele maale wõimaldub rajada ligikorda 2000 talu.

Tori vallavolikogu kohtus

Neil päewil olid Pärnu 3. jaoskonna kohtunikus juures wastust andmas Tori wallawanem ja 12 wallawolikogu liiget. Seega pool wallawolikogu koosseisust. Wallawanemat ja wallawolikogu liikmeid süüdistas endine Tori wallawanem Jaan Riis. J. Riis süüdistas neid selles, et nad olid eksinud siseministrile märgukirja tema wastu. Märgukirjas olewat teda laimatud.

Jaoskonnakohtunik mõistis kõik kaebealused õigeks.

Kurttummade jalgpallivõistlus Narwas

Hiljuti wiibis Riias Narwa kurttummade ühingu esimees A. Juuse ja wigastatud kõjameeste ühingu mööblitööstuse juhataja W. Pällo. Nad nautsid Läti kurttummade seltsi tegewusega ja korraldustega. Lätlastega nad leppisid kokku Eesti ja Läti kurttummade wahelise jalgpallivõistluse korraldamiseks Narwas tulewal suwel.

Koolijuhatajate nõupidamised Tallinnas ja Tartus

Algkoolide ja täienduskoolide juhatajate nõupidamine peetakse haridusministeeriumi korraldusel Tallinnas, 28. detsembril ja Tartus 3. jaanuaril. Tallinnas toimub nõupidamine linna 21. algkooli ruumes Raua tänawal ja Tartus linna tütarlaste gümnaasiumi ruumes.

Tallinnas korraldatawast nõupidamisest wõtawad osa alg- ja täienduskoolide juhatajad Harju-, Lääne-, Järwa-, Wiru- ja Pärnumaalt. Tartu nõupidamisest wõtawad jälle osa alg- ja täienduskoolide juhatajad Wiljandi-, Tartu-, Walga-, Wõru- ja Petserimaalt.

Nõupidamiste päewakorras on küsimused, mis käsitlewad algkooli õppe- ja kaswatustööd ja lõpetajate juhtimist teistesse kõrgematesse õppeasutustesse.

Stanley Baldwin

Mees, kellest keegi ei võinud arvata, et temast saab pääminister. Suur kink riigikassale. Pääminister teenib riiki ilma palgata

Kuninga-kriis Inglismaal tõstis huwide keskpunkti Briti pääministri Baldwini isiku. Baldwin wiis läbi walitsuse ja parlamendi tahte ja sundis kuninga lahkuma troonilt, kui wiimane jäi oma seisukoha juure, et ta ei loobu armastatud naisest. Baldwini nimi on nüüd kogu maailmas sama populaarne, nagu lahkunud kuninga Edwardi nimi. Lehed pühendawad pikki kirjutusi Baldwini isiku tutwustamiseks.

Baldwini karjäär on wäga tähelepannuwäärne. Ei noorukes ega ka täisikka jõudes ei paistnud Baldwin millegi poolest silma. Ta lõpetas Cambridge'i ülikooli ja oli siis abiks oma isale suurte metallitehaste walitsemisel, mis kuulusid „Baldwin Limited" aktsiaseltsile. Oma isalt päris ta ka koha alamkojas, kus ta kaheksa aasta jooksul, 1908.—1916. a., astus üles waid wiie kõnega. Tegelikult polnud need ka miski kõned, waid lühikesed sõnawõtud. Keegi ei wõinud arwata, et sellest hallist kujust saab lord Briti maailmariigi pääminister.

1916. aastal tolleaegne Briti rahaminister Bonar-Law, kes oli lähedalt tuttaw wana Baldwiniga, tegi tema 50-aastase poja Stanley oma isiklikuks sekretäriks. Aasta edasi oli Stanley Baldwin juba ministriabi. Selles ametis olles sai ta hakkama teoga, mis ta korraga tegi populaarseks kogu riigis.

1917. aastal ajaleht „Times" oma traditsioonilises osas „Lugejate kirjad" awaldas üleskutse, mis kandis allkirjana kolme tähte. Tüki autor tuletas meele kodanikele, et Briti riigikassa on raskes seisukorras ja ta teeb ettepaneku kodanikele ohwerdada riigikassa hääks igal oma jõu kohaselt. Eeskujuna ta ise annetab oma waranduselt ühe wiiendiku, s. o. 150.000 naela (Eesti rahas ümmarguselt 3 miljonit krooni, mitte senti!). „Timesi" toimetus oma märkuses ülaltähendatud artiklile kinnitas, et annetus on tõesti tehtud, mille kohta on ette näidatud riigikassa kwiitung. Kolm päewa hiljemi teadis terwe Inglismaa, et selle suure annetuse tegija on Stanley Baldwin.

Pääminister Baldwin,

1921. aastal sai Stanley Baldwin kaubanduskoja esimeheks ja warsti pärast seda rahaministriks. Ta oli tol ajal 55 aastat wana. Kui 1923. aastal Bonar-Law haigestus ja otsustas lõplikult loobuda poliitikast, ta isiklikult soowitas kuningale oma järeltulijana Baldwini, keda ta wäga hindas.

Pääministrina on Baldwin näidanud ennast wäga ettewaatliku ja kaugelenägija poliitikamehena. Kui teda pääministriks saamise puhul ajakirjanikud sisse piirasid ja õnne soowisid, ütles ta nendele:

— Õnne soowida mulle ei maksa. Paluge parem minu eest!

Baldwini iseloomustab weel üks haruldane joon: Baldwin astudes riigiteenistusse ütles ennast igaweseks lahti palgast ja nii ta teenib riiki täiesti ilma tasuta. Muidugi töötab „Baldwin Ldt" hiilgawalt, kuid siiski sarnane sheik meeldib inglastele ja Baldwini populaarsus kasuwas selleest pääle uuesti .

Lähedasi sõpru Baldwinil pole pääle praeguse wälisministri Edeni ja sõjaministri Cooperi. Tööst waba aja weedab ta kodus perekonna keskel. Naine Lucie aitab teda walitsemisetöös, kuid ainukene poeg Oliver on isale poliitiline wastane.

„Sõjalaev" uueks Eesti heeringalaevaks

„Kalandus" ostis endale uue laeva, mida kord leedulased tulistasid 8 tundi. — Heeringapüük läheb lahti ka detsembris

Käesolewal aastal kaotas Eesti heeringapüügi-aktsiaselts „Kalandus" Islandi all ühe oma heeringapüügi-laewa — „Läänerand", mis jooksis udus kaljudele ning hukkus. Nüüd sõitis teine ühingu laew „Harjurand" wanarauа-laadungiga Danzigi, kust sõidab tühjalt Gdyniasse, et ise saada wanarauaks, s. o. ta lammutatakse. Seega „Kalandusel" on kaks laewa kadunud. Aktsiaselts muidugi asus kohe nende asemele uute muretsemisele.

Samal ajal Klaipedas tuli oksjonil müügile endine Saksa piirituselaew „Willi", mille kord leedulased tabasid piirituslaadungiga oma weetest. Laew ei jäänud aga seisma ja leedulased pommitasid laewa kahuritest ja kuulipildujatest 8 tundi, enne kui laew andis alla ja tuli Klaipedasse. See „sõjalaew" on nüüd kahurimürskudest ja kuulidest ära „täkitud" ja Tallinna sadamas ta tõstetakse kohe dokki, kus talle tehakse remont. „Willi" oli kord sakslaste kalapaadiks ja tema suurus on 400 tonni. Arwestades sellega, et laewal on tugewad mootorid ja ta istub sügawalt wees, on ta eriti kohane ulgumere-kalapüügiks. „Willi" on ehitatud aastal 1907., ning arwatawasti antakse talle uus nimi — kas „Lääne-" wõi „Wirurand".

Ka „Harjuranna" asemele „Kalandus" ostab uue laewa. See tuleb aga juba suurem — 1000 kuni 2000 tonni, mida tahetakse rakendada ka mundele töödele.

„Kalandus" tahab tõstada heeringapüüki ka detsembris, s. o. käesolewal kuul. Selleks saadetakse „Põhjarand" Lofoteni saarestiku alla wäljaspoole Norra territoriaalwesi, kus kestab talwine heerigapüük. 1934. aastal käisid eestlased ka tähendatud piirkonnas heeringaid püüdmas, kuid jäid siis hiljaks ja saabusid kohale siis, kui heeringaparwed siit olid lahkunud. Tänawu minnakse wälja waremini.

„Kalanduse "suurim aurik „Eestirand" saabus Tshiilisse, olles seega esimeseks laewaks, mis wiis Eesti sini-must-walge lipu Waikesse ookeani. Laew wõtab pääle salpeetrilaadungi ja toob selle Hamburgi. Sellejärele ta sõidab weel korra Tshiilisse tooma teist laadungit.

Eesti laewad „Keila" ja „Koidula" on praegu teel Lõuna-Ameerikasse. Seega on Eesti laewad hakanud tegema õige pikki otse.

Vägede ülemjuhataja tunnustus politseile

Mitmekesiseid ja raskeid ülesandeid on meie politsei aastate jooksul täitnud edukalt

TALLINNA-HARJU PREFEKTUURI 18. AASTAPÄEV

Tallinna-Harju prefektuur pidas Tallinnas laupäewal oma 18. aastapäewa paraadiga Wabaduseplatsil. Paraadist wõtsid osa umbes 500 politseinikku Tallinnas ja maalt. Paraadi wõtis wastu kaitsewägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner. Paraadi üldjuhiks oli päälinna prefekt R. Reiman, riwistajaks abiprefekt B. Nykanen. Paraadil wiibisid walitsuse liikmeist pääministri asetäitja K. Eenpalu, kaitseminister kindral P. Lill, kohtuminister J. Müller, sotsiaalminister O. Kask, siis 3. diwiisi ülem kindral Brede, piiriwalwe ülem kindral Kurwits, linnakomandant kol. Junkur ja rida teisi kõrgemaid kaitsewäejuhte. Paraadiriwi eesotsas seisid politseiwalitsuse direktor R. Weerman, abidirektor J. Sooman ja teised kõrgemad politseijuhid. Paraadi jälgisid prokurörid, kriminaal- ja poliitilise politsei juhid, siseministeerinmi kõrgemad ametnikud ning rohkel arwul teisi aukülalisi.

Kaitsewäe ülemjuhataja saabumisel terwitas politseiorkester teda „Porilaste marsiga". Ülemjuhatajale andis raapordi prefekt R. Reiman. Sellejärele esines wägede ülemjuhataja politseile järgmise kõnega:

„Lugupeetud politseitegelased ja Tallinna prefektuur. Lubage teid teie aastapäewa puhul terwitada härra riigiwanema nimel, soowida teile jõudu ja edu teie töös ja ühes sellega teid tänada tehtud töö eest.

Politsei tegewus on raske ja wastutusrikas. Politsei peab alati walwel olema riigi ja rahwa sisemise julgeoleku eest, peab walwel olema kodanikkude waranduse kaitseks, peab korda pidama igal pool. Arusaadaw, et see tegewus alati ei ole selline, kus politsei wõiks talitada pehme käega, sest tihti tuleb tegutseda ka kuritahtlike elementide wastu ja mõnikord isegi wäga karmilt, mis paljudele wõib olla ei meeldi. Ja kui arwesse wõtame seda, et politsei kõige selle tegewuse juures peab püüdma, et kodanikud teda mitte ainult ei karda, waid temast ka lugu peawad, et politsei kutse seisaks au sees, siis on arusaadaw, et see kutse pääle kindluse ja julguse nõuab weel wäga ja wäga palju taktitunnet, wastutus- ja õiglustunnet. Kui meie weel meele tuletame, et wõib olla juhuseid, kus politseil tuleb ka suuremal arwul julgelt otse astuda relwaga käes, nii nagu see juhtus 1. detsembril 1924. ja nagu see oleks wõinud juhtuda 8 .detsembril 1935., et politsei oma tegewuse alal peab koos töötama meie ministeeriumidega ja paljude teiste ametasutustega ja et päämiselt nende teiste ametkondade alal politseil tuleb kanda kui just mitte raskemaid ülesandeid, siis kindlasti niisuguseid, mis kodanikele harilikult ei meeldi, nagu mitmesugused sisseнõudmised jne., siis saame ettekujutuse politsei kutse raskusest.

Kõiki neid mitmekesiseid ülesandeid on meie politsei aastate jooksul edukalt täitnud ja meie wõime praegu rahuldusega tunnistada, et need põhimõtted politsei organiseerimise alal, mis omal ajal maksma pandi tolleaegse siseministri ja praeguse siseministri ja pääministri asetäitja härra Eenpalu poolt, on osutunud õigeks ja otstarbekohaseks ja et neid põhimõtteid on õieti edasi arendatud.

Weel kord tänan tehtud töö eest ja soowin jõudu tööle!"

Kõne lõpul mängiti hümni ning kohe selle järele algas paraad. Autribüünile asusid ülemjuhataja kindral J. Laidoner ja pääministri asetäitja K. Eenpalu.

Laupäewa õhtul pühitsesid politseinikud oma meelevolulist aastapäewa-balli.

Tervitustelegramme riigijuhtidele

Kolmanda kirikukogu nimel piiskop H. Rahamägi on saatnud riigiwanemale järgnewa telegrammi:

„Kolmas kirikukogu saadab Teile, härra riigiwanem, oma südamlama lugupidamise awaldusе Teie suure töö ja waewa eest meie kalli Eesti riigi, kodumaa ja kiriku elu arendamise kasuks, palub kõigekõrgema õnnistust Teile ja wabariigi walitsusele, ning on weendunud, et kokkutuw rahwuskogu oma ülesanded tagajärjerikkalt täitа wõtab."

Harjumaalt Paunküla koolirunnes 1924. a. 1. detsembril kogunenud ja möödunud aasta 8. detsembri sündmuste rahuliku likwideerimise mälestamiseks korraldatud rahwuslikust aktusest osawõtjad awaldawad Teile härra riigiwanemale, wägede ülemjuhatajale ja wabariigi walitsusele oma südamlamat poolehoidu ja isamaalikke tundeid meie kalli kodusehituse töös ja soowiwad Teile weel palju aastaid, rauges tõstahet meie püha põhjamaa ilusama ja kindlama tuleviku rajamisel."

Andmeid tulevaste algkoolijuhatajate kohta

Haridusministeerium kooliwalitsus on pöördunud ringkirjaga maa- ja linnakooliwalitsuste poole, paludes saata andmeid õpetajate kohta, kes wõiksid tulla lähema 3 aasta kestel kaalumisele algkoolijuhatajate kohtade täitmisel.

Ministeerium wajab andmeid selleks, et teada, kas kinnitamiseks esitatud koolijuhataja seisab oma ülesannete kõrgusel. Senini ei olnud haridusministeeriumi kooliwalitsusel teada kohalike omawalitsuste hinnangu kinnitamiseks esitatud algkoolijuhatajate kohta.

Hinnang „Tõe ja õigusele" Riias

Riia wene leht „Segodnja" wõtab pikemalt sõna A. H. Tammsaare „Tõe ja õigust" wiimase aude ilmumise puhul läti keeles. Leht toonitab, et see teos aitab tunduwalt kaasa Eesti ja Läti tõhusale lähenemisele.

Lähemal ajal ilmub läti keeles noorkirjanik Kempe tõlkel Eduard Wilde jutustuste kogu pikema sissejuhatusega kirjaniku elust ja loomingust.

Eesti maadlejad Viiburis

Wiiburi raskejõustiku wõistlustest wõtsid osa ka kaks eestlast — Männik ja Lõhmus. Mõlemad nad tulid oma kaalus neljandale kohale.

Viljandist

Viljandis valimine elav

Riihästi laupäewal kui ka pühapäewal Wiljandis Rahwuskogu kandidaatide walimine kujunes elawaks. Esimeses walimisjaoskonnas Mõisa teel, kus nimekirjas 4468 hääleõiguslikku kodanikku, käis laupäewal hääletamas 380 kodanikku ja pühapäewa õhtuks tõusis hääletajate arw mõne wõrra üle 2300. Esmaspäewa hommikul algas walimine jälle wõrdlemisi elawalt. Kõige elawam oli walimine siiski pühapäewa õhtupoolikul, mil terkis päris korralik walijate saba.

Teises jaoskonnas Laidoneri platsi ääres, kus hääleõiguslike nimekirjas 4604, käis pühapäewa õhtuni hääletamas umbes famapalju kodanikke kui 1. jaoskonnas, nimelt 2360. Ka siin oli esmaspäewa hommikul walimine wõrdlemisi elaw.

Hääletamine lõpeb täna kell 4 päewal.

Haridusministeeriumi soov lastevanematele

Haridusministeeriumi koolivalitsus on teatanud ringkirjaliselt omawalitsustele, koolijuhatajatele ja teistele, et need juhiksid õpilaste wanemate tähelepanu õpilaste wormirõiwastuse ühtlase ja tarwitamisele wõtmise kohta.

Tawaliselt on kombeks, et jõuludeks ja uueks aastaks lastewanemad teewad oma lastele kingitusi, kusjuures sageli kingituseks on ülikond wõi ülikonnariie. Kuna aga õpilaste wormirõiwastus nõutakse tarwitusele juba lähemal ajal, siis hoiatab wanemad kokku asjatuid kulutusi, kui nad juba nüüd jõuluks kingiwad oma lastele wormikohase ülikonna wõi riide.

Raskusi isikumaksu nõudmisega

Praegu on linna maksunõudjal käsil päämiselt waldadest linna ajamud kodanike waldadele tasumata jäänud isikumaksu sissenõudmine. Selle maksu sissenõudmisega on korduwalt raskusi, kuna paljud kehwemad kodanikud ei suuda maksu tasuda, sest praegused ilmastikuolud ei wõimalda ka juhuslike tööde tegemist.

„Koidu" ümberehitamise plaan esitati

Täna esitati linnawalitsusele järelewaatamiseks ja kinnitamiseks „Koidu" seltsimaja ümberehitamise plaan. Ümberehitamise eeltöödest on juba warem olnud meie lehes juttu.

Lapsi võeti toitluspunkti juure

Wiljandi Lasteabi Komitee koosolekul otsustati wõtta toitluspunkti lapsi juure. Senini said toitluspunktist süüa 164 last, nüüd aga 195.

Kuna toitluspunkt on suletud 24.—27. detsembrini (wiimane päew kaasa arwatud), siis selleks ajawahemikuks otsustati lastele anda kodu toiduaineid lapse kohta 1. krooni eest. Antakse weerand kilo wõid, pool kilo suhkrut ja 1 kilo jahu lihtlasi otsustati pöörduda äride ja tehaste poole, et need omalt poolt annetaksid lisa toiduainete näol, mida siis lisatakse jõulukingina kehwade lastele toetusportsionitele.

Pääle jõulu otsustati jagada puudustkannatajatele lastele wälja riideid, kokku 500 kr. wäärtuses.

Pääle jõulu selgub ka, kunas toimub seeraline „kuldse südame" korjandus.

Nõutakse paarsada metsatöölist

Wiljandi linna tööbörsile on senini korduwalt lisanenud nõudmisi metsatööliste järele mitmelt Wiljandi ja Pärnumaa metsakonnalt. Tööle minejaid on aga waid mõned üksikud. Teisi töölisi pääle metsatööliste tööbörsilt ei nõuta, wäljaarwatud ühe taluteenija nõudmine.

Samal ajal on tööbörsil registreeritud 45 töötut naist. Wiimased on päämiselt suurte perekondadega, mille tõttu neil ei ole wõimalik wäljaspoole linna tööle asuda.

Pärnu manööver käsipalli esivõistlustel

Pühapäewal pidi Wiljandi spordiselts „Sakala" wõrkpallimeeskond wõistlema teatawasti teiskordselt Pärnus, kus oli kohtamine Eesti esiwõistluste ringis ette nähtud Pärnu Spordiklubi esimese meeskonnaga. Pärnlased ütlesid aga selleks mängust ära ja andsid sp. selts „Sakalale" sellega loobumiswõidu. Laiematele ringkondadele jääb arusaamatuks, miks pärnlased astusid sellise sammu, kuna ju loodeti selle meeskonna enamwähem kindlat wõitu Pärnu-Wiljandi ringkonna woorudes. Jääb mulje, nagu pääseks sp.-s. „Sakala" sellega esikohale. Tegelikult wiimane jamm oli aga pärnlaste esiwõistluste manöövri üks osa. Pärnu Spordiklubi pani esiwõistluste alares wälja kaks meeskonda — esimese ja teise. Sp.-s. „Sakala" kohtas esiteks klubi teise meeskonnaga, kellele napilt kaotas, olles weel harjumata wastase kodus mängides. Spordiklubi teise meeskonna nime all mängisid tegelikult esimene koosseis. See on lubatud, kui meeskond pole weel esinenud esimese meeskonna nime all — ja pärnlastel enne seda ka mänguisid ei olnud. Nii et sellega päästeti teise meeskonnale wõit, mis muidu oleks kaunis küsitaw olnud. Kawatseti nii, et pääle seda mõlemad Pärnu Spordiklubi meeskonnad — nii esimene kui teine asuks siis juba oma õigetes koosseisudes mängima. „Sakalal" oleks tulnud klubi esimese meeskonnaga mäng, mis pidi eelteatatult olema eile ja seda meeskonda wõites wiljandlastel oleks lootusi meistritiitlile. Wahepääl oli PS teisel meeskonnal — tegelikult ikkagi weel esimese meeskonna koosseis teise nime all — wedanud nii hästi, et wõitis Pärnu „Terwise" — teist tugewama wastase „Sakala" kõrwal ja nii otsustatigi jätta klubi esimene koosseis wõistlema teise meeskonna nime alla. „Sakala" üle oli teisel meeskonnal juba wõit ju käes. Selles olukorras oligi loomulik, et esimesel meeskonnaga ei olnud mõtet wälja tulla, kuna siis paremate meestega poleks saanud enam hiljem ülejäänud mänge sooritada teise meeskonna nime all. See manööwer näib andwat Klubile meistritiitli, kuna sp.-s. „Sakala" sellewastu ei oma enam wäljawaateid sellele kohale.

Sp.-s. „Sakalal" jääb üle weel mõned mängud teiste Pärnu meeskondadega — „Wapruse", „Terwise", Pärnu Jalgpalli Klubi ja Häädemeeste „Kajaku" wastu, millised toimuwad järgnewatel pühapäewadel Pärnus.

Sundmäärus lihakauplemise kohta Viljandis

Iganenud veneaegse sundmääruse asemel pannakse maksma uus sundmäärus, mille kondikava juba valmis

TERVISHOIU NÕUKOGU TEGI ESIALGSES KAVAS REA PARANDUSI

Wiljandi linnas maksab weel praegugi wenegne sundmäärus liha järelwaatuse, lihasaaduste walmistamise, weo ja müügi asjus. See sundmäärus on mitmeti iganenud, mispärast asjaomased asutised on asunud uue ajakohase sundmääruse koostamisele. Uue sundmääruse aluseks on wõetud läinud aastal põllutööministeeriumi poolt maksma pandud liha ja lihasaaduste walmistamise ja turustamise määrus. Uus sundmäärus koosneks 33 paragrahwist ja tuleb arwatawasti kinnitamisele ühel lähemal linnawolikogu koosolekul.

Läinud nädalal oli koos linna terwishoiu nõukogu, kes waatas läbi sundmääruse esialgse kawa ja tegi selles rea parandusi. Enne linnawalitsusele ettemiist antakse kawa arwamuse awaldamiseks ka kaubandus-tööstuskoja Wiljandi esindusele, kes jelleks päälegi juowi awaldanud, kuna sundmäärus puudutab otsejelt kaupmeeskonda ja tööstureid.

Olgu alljärgnewas toodud mõned olulisemad punktid jelleşt sundmääruse kawajt: Weiseid, sigu, lambaid, kitsi, wasikaid ja hobuseid on linna piirides lubatud tappa ainult linna tapamajas. Hädatapmisi on lubatud toimetada ka wäljaspool tapamaja liha järelwaatuse seaduses ettenähtud juhtudel. Linna administratiiwpiirides wõib müüa, ümber töötada, lihasaaduste walmistamiseks tarwitada wõi hoida ainult niisugust wärsket, joolatud wõi suitsetatud liha, mis on rembeldatud linna tapamajas. Kõik linna toodud liha, rembeldamata wõi rembeldatud, peab otsekohe wiidama linna tapamaja järelwaatusets. Tooreid ja joolamata magusid ja jooli on lubatud linna tuua ainult pestuna ja koos tapetud loomadega, kellelt need saadud. Lõplik joolte puhastamine toimub linna tapamajas wõi worsritööstuste juures jellekohases jooliepuhastusruumes.

Juuni, juuli ja augusti kuudel on keelatud tapetud weise liha sisewedu linna, wäljaarwatud bädapärast tapetud weise liha, kui hädatapmine on toestatud põllumööministeeriumi määrustes ettenähtud tunnistusega. Teistkordseks järelwaatusets esitatud teistes tapamajades tapetud loomade liha ei tuulu selle keelu alla.

Worstide ja worsrijätete teistkordne ümberrööbitamine ja worstide wärwimine on keelatud. Keeduworstid peawad olema täiesti keedetud ja neis ei tohi leiduda õhuga, wedelikuga wõi süldiga täiderud aukusid. Hakitud wõi lihamassina jaoks wäikesteks rükkideks lõigatud liha hoidmine kauplustes ja müügikohtades on keelatud. Müüdud liha peenendamiseks wõidakse tarwitada jääl masinaid.

Linnas on lubatud liha ja lihasaadusi wedada ainult sundmääruses ettenähtud weoriistadega. Kui weoriistal puudub kindel kaas, peab liha olema kaetud walge riidega, millele wihmaje ilmaga on laotatud weekindel puldan. Weoriistad peawad olema seestpoolt üle löödud inglisriinaga rinnitatud plekiga. Werd wõib wedada ainult kindlates, roostewabades plekknõudes. Maanteedel linna weetaw liha peab olema õnnetuste puhtasse walgesse riidesse ja kaetud weekindla ja puhta kattega. Keelatud on liha wedada koos terwisele kahjulikkude, rülgastustäratawate wõi haljawate ainetega, samuti on keelatud lihal istumine.

Lihaga kauplemine on lubatud ainult ruumides, mis waadatud järele linna terwishoiu osakonna poolt.

Hobuselihaga kauplemiseks on tarwilik linnawalitsuselt eriluwa. Kauplutes peab olema nähtawal kohal silt päälkirjaga „Hobuseliha müük". Teiste loomade liha müük neis kauplustes on keelatud.

Koeri, kasse, hiiri, rotte, sammi ka tärwieid ja teiji putukaid ei tohi kauplutes ja liha hoiuruumides leiduda. Tubakasuitsetamine lihakaupluses ja tööstusruumides on keelatud. Wärskeliha-ga kauplemine turul on lubatud 1. oktoobrist kuni 1. maini ainult neil isikutel, kellel lihaweoriist, müügiland, liharaiumise pakk ja kodune lihahoiuruum wastawad lihakauplemiseks ülesseatud nõuetele.

Kõik isikud, kes otsejelt tegutsewad liha turustamisega ja lihasaaduste walmistamisega, kuuluwad arstliku kontrolli alla.

3. klassiloterii II klassi vahetamine lõpeb

laupäeval, 19. detsembril 1936. a.

Kuna müügikohtades wiimastel wahetamispäewadel harilikult tekib piletiwahetajate järjekord, on soowitaw, et piletiomanikud ei jätaks oma piletite wahetamist wiimastele päewadele.

Linna koolivalitsuse soovid

Palutakse linna ja maakonda 2 kolmeklassilist keskkooli ja soovitakse linna või linna lähedale täienduskooli tütarlastele

ÜLE RIIGI KULUKS ÄRA ÜKS EHITUSTÖÖLISTE JA MAALRITE KOOL

Hiljuti saatis haridusministeerium laiali ringkirjad kõigi omawalitsuste haridusosakondadele, milles küsitakse tähendatud osakondade arwamisi kooliwõrgu kohta wastawa omawalitsuse piirkonnas. Nimelt haridusministeerium aitus koolide wõrgu koostamisele ja tahtis sääljuures ära kuulata ka kohapäälseid arwamisi.

Selle küsimuse selgitamiseks peeti Wiljandi linnas kaks koosolekut, millest osa wõtsid haridusnõukogu, koolide juhatajad ja mitmete kutseorganisatsioonide esindajad.

Tähendatud koosolekutel jõuti üldisele arwamisele, et meie keskkool ja gümnaasium peaksid baseeruma 6. kl. algkoolile ja selle järele peaks olema keskkool ja gümnaasium kumbki 3 aastase kursusega.

Wõttes aluseks koosolekuil awaldatud mõtteid ja kohalikku olukorda linna koolivalitsus palub wõtta kooliwõrku Wiljandi linnas ja Wiljandimaal 2 kolmeklassilist keskkooli, et wõimaldada edasiõppimist ka waesematele, kes ainelistel põhjustel ei jõua minna keskkooli juba 5. õppeaastast alates. Samuti awaldasid koosolijad soowi, et awataks riigis mõned tööstuskoolid, kus ettewalmistatakse ehitustöölisi ja maalreid, sest nimetatud alade tööliste järele tundakse suurt puudust. Kuid Wiljandi linn ja maakond on selleks liiga kitsad maaalt ja wäikesed rahwaarwult, et otsustada tööstuskooli awamist. Ka on soowitaw, et awataks Wiljandi linna wõi linna lähedal üks täienduskool tütarlastele.

Haridusministeerium oli linna koolivalitsusele weel esitanud järelepärimise selle kohta, kui palju õpib linna koolides neid õpilasi, kelle alatine elukoht on maal ja kes seetõttu ei ewi kodu linnas, waid elawad siin wõõraste juures. Samuti paluti teatada, kui palju kulutawad säärased õpilased linnas ülalpidamise pääle aastas. Wiimaseid andmeid paluti kolmes wariatsioonis: kõige madalam, kõige kõrgem ja keskmine kulu, sest teatawasti kõik lapsed ei ela ühesugustes tingimustes, waid mõned awaramates ja teised kitsamates. Loomulikult wastawalt sellele on ka nende kulutused ülalpidamisele erinewad.

Linna koolivalitsus on kogunud wastawaid andmeid nende laste kohta, kes õpiwad linna koolivalitsusele alluwates koolides. Ühtlasi on linna algkoolides mõned üksikud õpilased maalt. Enam on maalt päritolewaid õpilasi kutsekoolides (naiskutsekool ja tööstusõpilaste kool), keskkoolides, kaubanduskodades ja gümnaasiumides. Algkoolis kõigub wäljaspoolt linna päritolewate õpilaste ülalpidamise kulu linnas aastas 90—135 krooni; kutsekoolides 135—136 krooni; keskkoolides 108—400 krooni; kaubanduskoolides 150—350 krooni ja gümnaasiumides 143—505 krooni.

„Isis" kreem, puuder, hambapasta, huulepulgad j.n.e. suur- ja wäikemüügil
Jürgensi rohukauplustes

Läinud nädala leiud

Leitud asjade büroosse on wiimaste leidudena toodud järgmised esemed:

4. detj. leiti Tartu tänawalt hõbeunr ketiga, samal kuupäewal Põltsamaa-Pajusi waheliselt maanteelt 5 meetrit puuwillast riiet, üks rull musta niiti ja pakk nimepunast wärwi; 2. detj. leiti Mustla alewist haamer, mille warrel nimetähed „M. K."; 18. okt. leiti S.-Jaani alewist Taewere wallamaja sisseşõiduhoowist nahast päitsed ketiga; 2. detj. S.-Jaani alewist Pärnu tänawalt wana hobujerekk ja 5. detj. samast alewist wäike rahakott, milles 11 senti raha; 7. detj. oli keegi kaotanud Wiljandis Waksali tänawale meesterahwa wasaku jala kalossi; 6. detj. leiti Posti tänawalt saksakeelne lauluraamat ja 8. detj. Kauba tänawalt halli wärwi meesterahwa wiltkaabu; 3. detj. leiti Suure-Kõpu Wanawesti teelt mustast nahast wankripõll ja 8. detj. Wiljandis Koidu tänawalt plekist liitrimõõt; 9. detj. leiti Wiljandi ap.-õig. kalmistult terwe laadakaupmehe warustus: 19 taskumuga, 49 tinutamise pulka, tükk tina traati, üks naaskel, kolm pakki „pleki surma", 5 tuupi habemenoa pastat ja weel mitmesuguseid muid pisemaid kaubaartikleid; 7. detsembril oli keegi daam Jakobsoni tänawale kaotanud oma kõrwarõnga, sinise kiwiga; 8. detj. leiti Wabadusplatsilt 2,5 meetrit walget pesuriiet ja 5. detj. Tuhalaane alewikus must, willane naisterahwa päärätik; 9. detj. leiti Uuewesti teelet toaukse wõti ja 11. detj. toaukse wõti Jakobsoni tänawalt. Weel leiti 9. detj. Lutsu tänawalt wildist lilla wärwi naisterahwa kübar.

„Ugala" teater

Kolmapäewal, 16. detsembril tuleb „Ugalas" esietendusele „Mary Dugani protsess".

Kõik teawad, millist elewust on tekitanud Wiljandis suuremad mõrwiprotsessid. Tarwitseb näiteks meenutada ainult sadulsepp Glücki tapmisprotsessi, mis pani tihama togu linna.

„Mary Dugani protsess" on kõige sarnapärasema mõrwi keeruline awastamislugu. Kes on mõrwar?.. See küsimus hõljub kohtusaali kohal juba algusest pääle. Nimelt kohtusaali kohal, sest selle protsessi ajal pole enam lawa ega saali, waid eesrije on kogu aja awatud ning rahwas saalis mängib ühtlasi kaasa ka kohtuprotsessi publikut.

„Mary Dugani protsess" on lawastusi, mis omal ajal oli „Estonia" tõmbetükiks. Teda on etendatud kõigi maade teatrilawadel.

Kolmapäewa õhtul selgub siis, kes tappis mitmekordse miljonäri Edgar Rice'i ja mis motiiwidel toimus mõrw... Teatribüroo.

Esimene jõuluvana tuli kalossides ja wihmavarjuga

Tänawuaastase esimese jõulupuu pidas Sakala Seltsitide Maleva „Siinirebaste" juguharu laupäewa õhtul 2. algkooli ruumes. Jõulupuuga ühes oli korraldatud ka pidulik töörõõmu andmine jõuritele ja lubaduse andmine hundudele.

Pääle selle oli rohkesti ettekandeid hundipoegadel ja jõuritelt. Lõpuks tuli „jõuluwana" ilmsirtku kohajelt talosõidus ja wihmawarjuga ning jagas koosolijatele kingitusi mainitusse näol.

Kolm 30-kroonilist jänest

Eile korraldas Sakalamaa jahiselts oma liitmetele juure ajujahi Saare ja Songa metskondades. Osa wõttis jahist 20 küttl. Jahisaak kujunes aga äärmiselt nigelaks: lasti 3 walget jänest. Kuna jahi kulud tõusewad 90 kroonile, siis läks iga jänes maksma 30 krooni!

Muide oli jahil weel wahejuhtum. Alul oli lubatud ajajatele päewas 1 kroon + wäikesed wiinad ja sinna juure sakusmendid. Kuid ajajad pärast ühe langi läbiajamist nõudsid „palka" juure — 150 senti päewas. Kütid ei tahtnd nii kõrget palka maksta, mille tõttu ajajad kuulutasid wälja „streigi". Kuid sellest „streigist" olid ka omad „streigimurdjad", mille tõttu ajajatest umbes pooled — 10 meest — jätkasid endise hinna eest ajamist. Kuna aga ülemnest meheşt oli juure langi kohta wähe, siis jaht ebaõnnestus.

Kass ja Suits varastena kalmistul

Wiljandi 1. jaoskonna kohtumiku wiimase aja istungid pole möödunud ilma, et süüpingil poleks wiibinud alaealised wargapoisid Arwed Suits ja Alfsi Kass. Wiimase wargusena andis kohtumikule tõõd poiste wargusreet maakogudusе kalmistu. Nad walwasid ühte hauaplatsi korraldajat naisterahwast seni, kuni see läks kaewule wett tooma. Hauaplatsile jäi rediküll, mille poisid warastasid ja selles oleva raha kajurasid ära maiustuste ostmiseks. Kohtus poisid on wangiwalwurite saatel ja praegu ootawad nad wanglas waremalt tehtud kohtuotsuste jõusse astumist ning selle järele Harku ülewiimist. Redikülli warguses kalmistult kohtumik tunnistab mõlemad süüdi ja karistab neid alaealiste kurjategijate parandusmajas kinnipidamisega wähemalt üks aasta wõi tuni paranemiseni, kuid mitte kauemaks kui Kassi 18-aastaseks ja Suitsu 20-aastaseks saamiseni.

Noorkotkad saavad käsiraamatu

Wabaduspäewaks ilmub N. K. Sakalamaa maleva instruktor n.-mag. W. Agu koostatud taskuformaadis noorkotka käsiraamat „Tarkusi noorkotkale".

Raamatus on kokkuwõtlikult käsitatud peaaegu kõik noorkotkaste praktilised tegewusalad ja pääle selle hulk muid noorkotkaste laule ja hüüdeid. Raamat tuleb müügile niiwõrd soodsa hinnaga, et seda saab muretseda iga noorkotkas ja hauapoeg.

Koer pures tütarlast

Ida Põder, noor tütarlaps, on saanud pureda kurjalt koeralt. Möödudes Pärsti wallas Juro talust, tunginud talu jahi- kui ka karjakoer talle kallale ja löönud oma hambad Põdra kintsu sisse. Sääljuures oli rüdrukul rebenenud seljasolew kleit ja ainsktmb ning purenud kintsu pärast tuli atl pöörduda arsti poole abisaamiseks. Koeraomanik Gert Maydell koos taluomanik Beatrice Milliga wõeti kurja koera lahtihoidmises wastutusele.

Kohtus Maydell end süüdi ei tunnista. Koer polewat sugugi kuri ja kaebealune ei usu, et ta wõis olla puremud Põdrat. Aktis on aga andmeid, et koer olewat kuri. Ta olla warem kiskunud kedagi preili Rohtlat, kes aga pole asjast reinud tüliküsimust. Keegi poiss omakorda teadnud tõendada, et too koer raputawat igaühte.

Pääwalu walmistab kohtumikule kleidi küsimus ja selgitamine, palju kleit rebenemisega kaotanud oma wäärtusest. Asi pole wäärt, et määrata selleks asjatundjat. Lõpuks pöördub kahjukannataja kellegi kohtusaalis wiibiwa tundmatu naisterahwa poole, kelle siis kohus wõtab eksperdiks. Selle hinnangul pole kleit nii palju oma wääringust kaotanud, kui seda ütleb kahjusaaja Põder. Eksperdi arwab, et kleidi wäärtus wõib olla langenud kahe krooni ja alustkme wäärtus krooni wõrra.

Jaoskonna kohtunik otsustas Gert Maydelli karistada kurja koera lahtihoidmise eest 10 kr. ehk kolmepäewase arestiga. Talt mõisteti Põderi kasuks wälja arstimise ja kleidi rikkumise tuludena wiis krooni. B. Mill mõisteti kohtulikult õigeks.

Viljandimaalt ja Mulgimaa rajalt

Rahvuskogu valimised Pilistvere ja Põltsamaa ringkondades

Rahwuskogu walimiste eel walitses nii Pilistwere kui ka Põltsamaa ringkondades elaw kihutustöö wõistlewate kandidaatide kasuks. Pilistwere ringkonnas wõistlewad prof. P. Köpp ja ETK direktor J. Põdra, Põltsamaa ringkonnas — R. Luts, A. Laur ja J. Põldra.

Laupäewal käis mõlemas walimisringkonnas walijaid tagasthoidlikult. Elawam oli walimine aga pühapäewal. Pühapäewal tehtis walimisjaoskondades hääletuskastide ees sageli hääletajate saba.

Pilistwere walimisringkonnas oli käinud walimas Kabala wallamaja jaoskonnas kuni pühapäewa õhtuni 422 walijat 851 walijast. Kokku on Kabalas 4 walimisjaoskonda. Ka teistes walimisjaoskondades oli olnud walimine sama elaw. Kokku on Kabalas 1820 walijat.

Kõo wallamaja jaoskonnas oli käinud hääletamas kuni täna hommikuni 354 walijat 616 häälesõiguslikust kodanikust. Kokku on Kõos 2527 walijat.

Imawere wallamaja jaoskonnas oli käinud kuni tänaseni walimas 290 walijat 440 häälesõiguslikust kodanikust. Kokku on Imaweres 5 walimisjaoskonda. Häälesõiguslike kodanike arw waljas tõuseb 1489-le.

Pea sama elaw kui Kõos, Kabalas ja Imaweres oli hääletamine laupäewal ja pühapäewal ka Adaweres ja Rutikweres. Häälesõiguslikke on Adaweres 580 ja Rutikweres 480.

Põltsamaa walimisringkonnas on hääletamine kõige elawam Põltsamaa linnas. Laupäewal käis Põltsamaal hääletamas 350 ja pühapäewal 900 kodanikku. Ka täna algas Põltsamaal hääletamine elawalt. Hääletajate arw on Põltsamaal 1975. On loota, et Põltsamaal tõuseb walijate arw üle 80 protsendi.

Waldades on Põltsamaa ringkonnas hääletamine wähem hoogne. Wana-Põltsamaa wallamaja jaoskonnas oli käinud kuni täna hommikuni walimas 506 walijast 201. Kokku on Wana-Põltsamaal 6 walimisjaoskonda. Kõige hoogsam on walimine Witsjärwe jaoskonnas. Walijaid on Wana-Põltsamaa wallas 2020.

Pajusi wallamaja jaoskonnas oli käinud walimas kuni täna hommikuni 96 walijat 235 häälesõiguslikust kodanikust. Kokku on Pajusis 4 walimisjaoskonda 1314 walijaga.

Põltsamaa walimisringkonda kuuluwad weel Kirista, Lustiwere ja Uue-Põltsamaa wallad. Kokku on waljaid selles ringkonnas 7644.

Lastepidu Võisiku asunduses

Wana-Põltsamaa naiskodukaitse poolt korraldatakse 2. jõulupühal pr. Allasti ruumes lastepidu endiste aastate eeskujul. Kawas on jõulukõne ja mitmesuguseid ettekandeid.

Kohe pääle pühi algab W.-Põltsamaa naiskodukaitse samariitlaste kursus.

Holstre tuluhindamise komisjon

Holstre tuluhindamise komisjoni liikmeteks walis wallawolikogu poolt Eduard Aasnurm, Johan Kõni ja Hans Kipp.

Holstre vallale tulekindel arhiiviruum

Holstre wallawolikogu koosolekul oli arutusel siseministeeriumi ringkirja põhjal wallale tulekindla arhiiwiruumi ehitamise küsimus. Wallawolikogu leidis, et arhiiwiruumi ehitamine on hädawajalik, sest praegu asub arhiiwiruum wallamaja katusekorral, kus tulekahju korral häwineks täielikult. Arhiiwiruumi ehitamine otsustati teostada eelolewal aastal. Ruum ehitatakse wallamaja keldrikorrale.

Kaavere härrastemaja ümberehitamise kulud

Maawalitsus wõõras Kurista wallawalitsuse poole järelpärimisega selle üle, kui palju läheb maksma Kaavere end. härrastemaja ümberehitamine. Oma wastuses Kurista wallawalitsus tähendab, et härrastemaja ümberehitamine nõuab tulu 1000 krooni. Sellest summast tulub 500 kr. tulekindla arhiiwiruumi ehitamiseks ja 500 kr. muuks remondiks.

Holstre vallawolikogu liikmetele kõrgendati tasu

Holstre wallawolikogu poolt tõsteti wiimasel koosolekul wallakohtu liikmete tasu. Alates 1. detsembrist maksetakse kuus tasu wallakohtu esimehele 4 krooni, liikmetele 2,50 krooni ja sekretärile 8 krooni.

Walla käskjala tasu otsustas wallawolikogu tõsta kuus 7 krooni wõrra.

Seni ei olnud Holstres makstud wallawolikogu esindajale kohaliku algkooli hoolekogus ja õppenõukogus päewa- ja sõiduraha. Wallawalitsuse ettepanekul otsustas wolikogu edaspidi maksta oma esindajale kooli hoolekogus päewa- ja sõiduraha wallawolinike kohta makswate normide alusel.

Põltsamaa laat

Reedene Põltsamaa laat oli haruldaselt rahwarikas. Hobuseid ja kariloomi oli toodud laadale wähepoole. Hobustega kauplemine oli tagasihoidlik. Wanemaest lehmadest nõuti 40—55 kr. Robkesti oli aga müügil linu ja põrsaid. Põrsa hind kõikus 10—20 kr.

„Ugala" käis Kolga-Jaanis

Eile õhtul käis „Ugala" Kolga-Jaanis, kandes ääl ette Trigeri näidendi „Õnnelik abielu". Rahwast oli saalis wähewõitu, kassa ulatas waid 55 kroonile. Põhjuseks oli arwatawasti maskeraad Kaaweres ning teised peoõhtud lähikonnas, mis rahwa ära tõmbasid.

Samal ajal koduaalis „Eitswat merd" jälgis kogukas publik ning laupäewa õhtul müüdi „Tütarlaps tänawal" 27. etenduseks saal koguni wiimse kohani wälja.

Kõpu-Paistu konvendi konsulendi töökava

Viljasorteerimise punktid Kõppu ja Oisu mõisa. — Uudismaade harimise üle korraldatakse kursusi ja vestlusõhtuid. — Rida punasetõugu pullijaamu asutamisele. — Kolm jäärajaama konvendi piirkonda. — Aiandusringide võrk laiendamisele

KONVENDI KOOSOLEK PEETI LAUPÄEVAL

Laupäewal peeti Wiljandi Põllumeeste Seltsi ruumes Kõpu-Paistu konwendi koosolek. Koosolek algas kella 11 paigu ja lõppes õhtupoolikul. Osa wõttis koosolekust ka põllutööjoja pääsjekrenär Tallenhof.

Koosoleku awas konwendi abiesimees Martinson, kes palus protokollijaks K. Joosepi Loodist. Esimesena tuli arutusele loomakaitse seadus. Lähemalt selgitas seaduse alusseid ja ulatust maakonsulent P. Lossman. Seaduse teostamine peeti meie põllumajanduse huwides soowitawaks, kuid seoses sellega tuleks laiendada pullijaamade wõrku.

Wiljasorteerimise jaamade wõrguküsimust selgitas jällegi maakonsulent Lossman. Ta toonitas, et Wiljandi ümbruskonna põllupidajaid rahuldab täiel määral Wiljandis töötaw wiljasorteerimise jaam. Kuid konwendi kaugemaest osadest, Kõpust ja Oisust on raske tuua wilja Wiljandisse sorteerida. Seepärast tuleks ajutada üks wiljasorteerimise jaam Kõppu ja teine Oissu Morna piirkonda. Konwent pooldas esitatud seisukohti ja tunnistas wajalikuks wiljasorteerimise jaamade asutamise Kõppu ja Oisu mõisa.

Lähemalt kaaluti konwendi konsulendi töökawa. Töökawas on ette nähtud uudismaade harimise propageerimine suuremal määral kui seniini. Selleks on kawatsusel korraldada kolm suuremat tõnekoosolekut-kursust Suure-Kõpus, Paistus ja Wiljandis. Neil soowitatse näha ühe kõnelejana agr. Djamaad põllutöökojast. Wähemularuslikke koosolekuid korraldatakse westlusõhtute nime all. Pääle uudismaa harimise küsimuse puudutatakse neil ka teisi talukorrastusse puutuwaid küsimusi. Westlusõhtuid on ette nähtud kogusummas 32. Neid korraldatakse Wiljandi walla Wardja külas, Tusti asunduses, Surwakülas ja mujal. Pääle tõnekoosolekute tahetakse selgitada meie põldude jaagi wäärtuse tõstmist ka kohalikkudes ajalehtedes.

Karjaaretuse alal on töökawas ette nähtud karjakontrollringide wõrgu täiendamine. Tuleks tingimata ajutada üks karjakontrollring Suure-Kõppu. Samuti tuleks ajutada punasekarja pullijaamu. Pullijaamade asukamine on ette nähtud Pärsti Karu ja Kuriku tallu, Kõpu Metsküla Tupe Tamme tallu, Wiljandi walla Wanamõisa tallu, Kaarli Ülemõisa asunduse piirkonda, Heimtali Peetrimõisa asundusse, Loodi asundusse, Kõpu asundusse, Aidus Polli tallu ja Heimtalis pääle Peetri asunduse weel Wardi asundusse wõi jinna lähikorda.

Lambakaswatuse alal on ette nähtud kolme jäärajaama ajutamine. Üks neist jaamadest ajutatakse Metsküla Tupele. Teiste ajukoht on weel lahtine. Jäärajaamade ajutamine tagab meil sihikindla lammaste tõuaretuse.

Hobusekaswatuse alal ei ole töökawas täkujaamade wõrgu laiendamist ette nähtud, sest praegune täkujaamade wõrk on konwendi piirkonnas juba küllalt tihe. Seakaswatuse alal jätkatakse sugumaterjali waliku tähtsuse selgitamist.

Aianduse alal on ette nähtud aiandusringide wõrgu täiendamine. Piima kwaliteedi tähtsuse selgitamiseks korraldab konwent koos Wiljandi piimaühingu ja maakonna piimandnie keskselfiga wastawa koosoleku.

Maanoorte organiseerimise alal on töökawas ette nähtud maanoorte ringide edukale tööle igakülgne kaasaaitamine. Tulewal aastal Wiljandis korraldatawal põllumajanduse näitusel pannakse wälja ka maanoorte ringide liikmete töö.

Konwendi 1937.-38. aasta eelarwe wõeti wastu tasakaalus 1000 krooni.

Läbirääkimistel awaldati soowi, et korraldatakse konwendi piirkonnas töötawate maanaiste seltside esindajate nõupidamine.

Prof. Köleri nimeline rahvamaja Vastemõisa

Rahvamaja eelarve 15.000 krooni

Eilseks oli Wastemõisa wallamajja kohaliku põllumeeste seltsi algatusel kokku kutsutud laiem nõupidamine ühenduses rahwamaja asjaga. Kokku oli tulnud 12 ümbruskonna organisatsiooni esindajad ja rahwamaja ehitamise küsimuse kaalumiseks kulutati neli tundi. Nõupidamist juhatas põllumeeste seltsi esimees J. Kool.

Koosolekul tõsteti üles küsimus, milline moodus Wastemõisas oleks kõige parem rahwamaja ehitamiseks ja missugusel määral kohalikud organisatsioonid wõiksid toetust anda ettewõtte läbiwiimisel. Pikkade kaalutluste tulemusena leiti, et kõik kohalikud organisatsioonid peaks andma oma osa ja wastawalt osa suurusele oleks üks wõi teine organisatsioon siis ka rahwamaja peremeheks. Jõuti arwamisele, et niiwisti wõidakse kohapääl kokku panna ümmarguselt 10.000 krooni. Kõige suurema osaga on uut ettewõtet nõus toetama Wastemõisa kaubatarwitajate ühisus, kes annaks aluswaraks 3000 krooni, kaitseliidu Wastemõisa kompanii loodab anda 2000 krooni, põllumeeste seltsil on olemas kapitali 1000 krooni, millele loodetakse juurde saada teine samasugune osa jne. Alusti aga seisukohale, et rahwamaja ei saa ehitada nii suurt, kui see waremini kalkuleeritud. Maksimaalselt wõiks see maksma minna 15.000 krooni. Hoone ehitamisega tahetakse alustada 1937. wõi 1938. aastal.

Lõpuks kaaluti küsimust — mis nime wõiks kanda uus kultuurhoone. Kõik koosolijad jõudsid üksmeelsele otsusele, et Wastemõisa rahwamaja tuleks ristida prof. Joh. Köleri nimeliseks Wastemõisa rahwamajaks, kuna prof. Köler on sünnitnud ja üles kaswanud Wastemõisas.

Popsidele eraldatakse kohti

Maakorralduse komisjon otsustas rea popsikohtade korraldamise

Reedel pidas Wiljandi maakorralduse komisjon järjekorralise istungi, mis algas Põltsamaa linna piires asuwast obroki maast Mart Kanguzile maaeraldamise asja lahendamisega. Maanõuda ise polnud istungile ilmunud. Seepärast lükkas komisjon asjaarutamise edasi ning tegi nõudjale kohuseks ühe kuu jooksul esitada tõendused, et seisab maaomanikuga rendiwahekorras.

Wastemõisa walla Kööbra talu pops Jüri Kuressoo oli omad õigused popsikohale üle annud oma õele Raudlerile ning wiimase palwel otsustas komisjon eelpool tähendatud popsikoha tunnistada Raudleri omanduseks kõigi nende õiguste ja kohustustega, mis warem Kuressoole kuulusid.

Ühekса aasta eest olid Kõo walla Arju talu omanik ja sama talu popsikoha pidaja Anu Loog kokkuleppe sõlminud maa eraldamise kohta. Walla kohalik korralduskomisjon selle kokkuleppe alusel otsustas asjatoimetuse ära lõpetada. Nüüd on aga Loog hädas: maaeraldamise õigus on, kuid selle ülesmõõtmise ja eraldamisekulud lähewad liiga kallis, sest kõik see tuleks eraviisil teha. Maakorralduse komisjon, kes seda asja rewideerimise korras arutas, otsustas walla korralduskomisjoni otsuse ära muuta ning maa Anu Loogile eraldada talwalises korras.

Weidi keeruliseks on kujunenud asi sama walla Olli talu maa pääl asuwa Jaak Olbrei popsikoha ümber. 1927. aastal on kohalik korralduskomisjon otsustanud Jaak Olbreile maa eraldada rendile, kuni tema ja ta naise surmani ehk kohalt lahkumiseni, mitte aga omanduseks nagu see teiste popsikohtadega sündinud. Ja nagu kuulub, olnud niisuguse otsuse tegemise aluseks see motiiw, et pops Olbreil pole pärijaid. Nüüd, kus Jaak Olbrei ja tema naine surnud, esitas talunomanik komisjonile palwe, et popsikoha eraldamise asi lõpetataks, maa talu külge tagasi liidetaks ning korralduse tehtaks popsi hoonete ära koristamiseks. Komisjoni istungile ilmusid aga inimesed, kes jeletasid, et nemad on Jaak Olbrei pärijad ja et lähemal ajal tulewat selle kohta kohtu otsus. Seekord jättis komisjon lõpliku otsuse selles asjas tegemata. Kuidas asi laheneb, selgub edaspidi.

Polli wallas asuwa Pappi talu- ja riigimaa wahel on otsustatud maade waheris läbi wiia ning selleks ka mõnesugused eeltööd tehtud. Waheääl suri aga talunomanik ning pärijad, kes kõik naisterahwad, ei saanud omawahel kokkuleppele talu edaspidise kasutamise kohta ja nii lasti ka hooldajatel maade waherusest lahti ütelda. Nüüd kus komisjon pidi asja ära lõpetama, on pärijatel jällegi tulnud teised mõtted ning paluti maade waherust läbi wiia. Komisjon otsustas waherusse asja lahendamise edasi lükata kuni pärijad kinnitatud ja talu nus omanik selgunud.

Lõpuks waadati läbi ja kinnitati Aidu walla Ämare talust Juhan Sukale, Soiva talust Weera Meltsile, Töömise talust Epp Märtsonile ja Johan Põderile, Kelge talust Hans Wisnapile, Muri talust Tiina Meleskile, Jaasi talust Jaan Labile, Polli-Jüri talust August Anile, Nursalu talust Mari Lipsile ja Tuule talust Margus Tammeniidule popsikohtade eraldamise kawad.

Vargad ründavad asunikku

Oluttwere wallas Jaska asunduses Kasemäe talus elutsew preili Liisa Puhu, 58 a. wana, kaebas politseile, et teda on hakanud wargad järjekindlalt ründama. Öö, wastu 3. detsembrit jäänud Puhul 10 kilogrammi puhastanud linu lukustamata kuuri alla. Hommikul, linaröödd jatkama minnes olnud aga õhtul puhastatud linad kadunud. Et sarnane äparduś ei kordus asunud prl. Puhu, kes on talus ainukene elanik, kuurialla walwama. Öö, wastu 10. detsembrit olles järjekordsel walwepostil on aga waras wahepääl elumajja tunginud, ceskoja akna maha tõstnud, ning säält kaudu ära wiinud üle 50 kg rukkijahu, korwitäie kanamune, 2 kg sealiha, taimewõid ja kellegi tuttawa meesterahwa pesu, mis olnud säält hoiul. Nüüd palub Liisa Puhu politseid wälja selgitada, kes sarnane julgunud waras oli.

Kolga-Jaani Maanaiste Seltsi jõulupuu

Kolga-Jaani Maanaiste Selts korraldab 20. detsembril jõulupuu kehwematele lastele. Jõulupuul jagatakse mudilastele jõulukinke. Jõulupuul kõnelewad kohaliku koguduse õpetaja A. Kobla ja prl. H. Saar. Soosaare algkooli õpilaste poolt kantakse ette näidend.

Holstre rahvamaja valla kätte

1. jaanuaril 1937. aastal lõpeb Holstre Haridusse Seltsil wallaga sõlminud leping kohaliku rahwamaja kasutamiseks. Kuna seniini haridusselts ega ükski teine organisatsioon ei ole awaldanud soowi lepingu sõlminiseks rahwamaja kasutamise kohta, siis wallawolikogu otsustas wõtta rahwamaja oma korraldusse.

Sulase seiklus teenijatüdruku rahadega

23-aastane noormees Aleksander Poom teenis sulasena Puiaru Põkal. Nowembrikuul kasutas sulane peremehe ja peremaise kodust äraolekut ning murdis lahti kapi, milles oli teenijatüdruku Marie Mutli raha. Poom wõttis Mutli raha, pani endale selga peremehe kasuka ja siirdus seiklema. Puiaru tarwitajate ühisusest ostis warastatud raha eest wiina ja rahakoti ning siis hüppas parajasti kauplusе eest äräsõitwale wedaurole pääle ning kihutas Wiljandi poole. Poomi otsiti tüft aega ametiwõimude poolt taga. Lõpuks leiti ta Tuhalaane wallas Marie Waga talust üles, kuhu ta oli palganud enda teenistusse. Mutli seletusel warastatud talt ära 31 krooni raha.

Kohtus Poom tunnistab end korralikult süüdi ja jaoskonnakohtunik otsustas teda karistada kahekuulise wangistusega.

3 kinnisvara uutele omanikkudele

Täna peeti Wiljandi ringkonnakohtu saalis järjekorralist sundoksjoni, kus kinniswarasid müüsjid Mõisakülа ja Põltsamaa kohtupristawid.

Mõisakülа jaoskonna kohtupristawi poolt oli müügile määratud 3 kinniswara, neist tegelikult tuli müügile 2. Esimesel pakkumisel jäi ostjate puudusel müümata Peeter ja Reet Alpidele kuuluw ja Mõisakülа alewis asuw krunt, mille suurus 13 kappa. Nimetatud kinniswara kohta oli hiljem järelpakkumine. Sige elawaks kujunes aga pakkumine Jaan Kaarli p. Rana päranduse tombule kuuluwa talukoha Sepa nr. A-164 ümber, mis asub Abja wallas ja mille suurus 36,18 ha. Pakkumine algas 4000 kroonist 6 pakkuja osawõtul. Talukoha omandas Maali Raud, maksres selle eest 6670 kr.

Põltsamaa jaoskonna kohtupristawi poolt tuli müügile waimuhaigeks tunnistatud Erich Leihbergile kuuluwast ja Põltsamaa linnas asuwast obroki krundist nr. 450 üks wiiendik mõttelist osa. Pakkumisest wõtsid osa Põltsamaa ühispank ja Arnold Leihbergi wolinik. Krundi, mille suurus 13 ruutsüllda, omandas A. Leihbergi wolinik 6010 krooni eest. Weel müüdi samast krundist teine üks wiiendik mõttelist osa, suurusega 8,5 kappa. Ka selle krundiosa omandas Arnold Leihbergi wolinik 6000 krooni eest, kuna alghinnaks oli määratud 4000 krooni.

Holstre koolimajale uus kaev

Holstre wallawolikogu wiimasel koosolekul määras 450 krooni koolikapitalist koolile uue kaewu ehitamiseks. Uue kaewu ehitamine on koolile hädawajalik, kuna wana kaew asub koolimajast kaugel ja säält weetoomine on seega raskendatud.

Kavalad linapuhastajad Kõpus

Johannes Mihkelmannil on korraga 2. jaoskonna kohtuniku juures arutusel neli süüdistusasja. Ta oli leidnud linapuhastajana teenistust koos kellegi kaaslasega Kõpus alul talunik Märt Riisenbergi ja hiljem talunik Willem Taltsi juures. Kuna makstud sai puhastatud linade ja katkude kaalu järele, tuli Mihkelmann kawala mõtte pääle, kuidas saada wähese rõõga rohkem raha. Rääkis kaaslasega kokku ning linade ja katkude kaalu tõstmiseks paigutati neisse wana rauda, liiwa ja kände. Nii tüsjati talunikke. Asja ilmsiks tulekul oli Mihkelmann kadunud ja teda ei leitud tusagilt. Alles hulk aega hiljem läks teda korda tabada ja paigutada Wiljandi wangimajja.

Jaoskonnakohtunik karistas Mihkelmanni kumbagi süüteo eest eraldi ühekuulise wangistusega.

Kõpus olles jatnus mees weel wargana kohtu alla. Riisenbergi talu maa pääl asuw kaupmees Tõnis Wendelin süüdistab teda pooletosina taskulambi patareide warguses. Patareid kadunud ärist riiulilt ja hiljem olnud Mihkelmannil patareisi müüa. Selles asjas kohtunik mõistis Mihkelmanni süütõenduste puudusel õigeks, samuti õigeks mõistew otsus tuli Mihkelmannile neljandas asjas, kus teda samuti süüdistati warguses.

Linahindade noteering

Linahindade noteerimise komisjoni koosolekul 11. detsembril 1936. a. noteeriti lina ja taku kokkuostu hindadeks jenrides ühe kg. eest franko kokkuostu ladu, riitlikkude standard sortide alusel:

	Wõru-Petseri	Mujal Eestis
R	116	114
RO	107	105
O	98	96
OO	89	87
OOO	80	78
H	71	69

Takud: 1. sort 89, 2. sort 80, 3. sort 71. Ehimstakt 17. Tendents: selgusera.

UUSI RAAMATUID

Moliere: MISANTROOP JA EBAHAIGE. Tõlkinud A. Oras ja A. Aspel. 227 lk. Hind 3 kr. 75 senti.

Moliere on tänapäeval samawõrd elav kui Shakespeare : tema tööd pole pandud kolikambrisse. „Ebahaige", see waimukas komöödia on lööktükiks weel praegugi laval, ja ka lugemisel wõib sama hästi nautida autori mõttesädelust, tüüpe ja olustikku. „Misantroop" omab suurematut maailmakuulsust ja on suure Moliere'i üks pääteoseid. Aratab tähelepanu, et selle tõlkimisel on saavutatud midagi erilist ka tõlkimiskunstis: näeme eestikeeles aleksandriinvärsse mitte enam kohmaka jäljendusena, nagu seni, vaid rütmikate ning painduvalt voolavate luuleridadena, nii siis loomuliku aleksandriini eesti keeles.

Jõulupühiks kõigile
pakub: küünlaid, jõuluwana ja ingli päid, jõulupuuehteid j. n. e.
W. Õ. L. K. „Õpistu“
Lossi tän. nr. 28, Wiljandis, telefon 74

H. Murs'i
kompweki- ja biskwiiditööstus Wiljandis
Tartu tän. nr. 21
soawitab kaupmeeskonnale:
suhkrusiirupit,
karamell- ja mitmesuguseid teisi kompwekke

METALL- ja KUMMITEMPLITE ning NURGASTAMPIDE
tellimisi wõtab wastu ja müüb
KUUPÄEWATEMPLEID
SAKALA TRÜKIKODA
Wiljandis, Lossi tän. 26, telefon 2-31

Pühadekingiks leiate meilt
Foto- ja postkaardialbume alates Kr. 0.15 — Kr. 35.00. Kirjutuslaua garnituure Kr. 1.50—40.00. Häid reisukohwreid. Hääd ilu- ja ajawiitekirjandust brosh. ja iluköites K-ü. Looduselt, Noor-Eestilt ja teistelt wäljaandjailt j.n.e
A-K. PRESSA Tartu tän. 3
Suurmüügil pühadekaarte, säraküünlaid jne.

Mütsidekauplus J. Fain
Wiljandis, Lossi tän. 15
Talwehooajaks suures walikus kõiksuguseid
mütse, kaabusid, wormimütse, karusnahku jne.
Hinnad odawad, kaup hää
Wiljandis, Lossi tän. nr. 15

Aadress:
Astroloogia Okultistlik Ring
Postkast 869. Tallinn
Kui saadate oma sünniaja wõi käekirja ja tasuks 60 senti eest kiriamarke, siis ennustame selgelnägija meediumi läbi päewapäälse täpsusega Teie kaheaastase minewiku ja tulewiku, õnned ja õnnetused. Ütleb tunnipäälse täpsusega Teie seltsmepäewa minewiku ja tulewiku elusündmused, ütleb millal olete abiellunud, miks on Teie abielu õnnetu ja mikspärast Teie käsi üldse halwasti käib. Ütleb millal abiellute ja kellega, misjugune elukutse on Teil sobiwaw. Ütleb Teie wendade—õdede nimed, wanadused ja nende elukutsed, saadame kirjalikult 4 päewa jooksul Teile koju.
Hoiatus ebahiromantidele, kes lubawad ka kõik ütelda ja mitte ei ütle, need saawad kohtulikult wastutusele wõetud rahwa narrimise ja petmise eest.
Palume wäga austatud publikut nende nimesid meie Astroloogia Seltsile ülesse anda.

3. nowembrist 1936. a. maksmapandud
Talwine sõiduplaan
kõikide laia- ja kitsarööpaliste raudteede, autobuse-, laewasõidu- ja õhuliinide kohta. :-: Hind 15 senti.
Müügil „Sakala“ talituses
Wiljandis, Lossi tän. nr. 26.

Arstid
Hambaarst
Alice Sillard
Kunsthambad
Wiljandis, Lossi tän. nr. 26 (endise Sakala Panga pääl, wann. adw. K. Baarsi' end. korteris) telefon 2-52.

Dr. E. Petersenn
1. detsembrist 1936. a. elan
Karksi-Nuia alewikus
J. Kõdare majas — aednik Juhkamsoni kõrwal
Haigete wastuwõtmine igal ajal.

Raamatupidamist
laheldrbje tloalia ja ameerika süsteemi ning saksa ja inglis-prantsuse süsteemi järele, kaubandusrehkendust, kirjawahetust, kitrkirja je. mafinakirja õpetan kiresi ja põhjalikult igale soovijale üksikult ja gruppides.
End. kaubandusk. inspektor
Arthur Sieberg,
Wiljandi: Kiwi tänaw 6, ile Uueturu platsi.
Rõnme: Männiku tee 22.
End. õpilastest on kohtadel: mitmed pangadirektorid, pearaamatupidaj. pankades, suurtes kaubandusliikudes ja tööstusliik. ettewõtetes kassapidajad, korrespondendid ja muud ametnikud omawalitsustes ja ühisteg. asutistes.

WILJANDI ÜHISPANK
Wiljandis, Tallinna tän. 3, tel.: juhatus 82, üldine 251
Müüa
E. W. Riigikassa pantkirju
asunduskohtade wõlgade tasumiseks

Suur ja maitsekas walik
igasugustest
kleidiriietest,
eriti uudissordid willasest, pikeest ja krepp-floriidast
Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi Kaubanduse Osakonnas
Harukauplused:
Suure-Kõpus, tel. 5
Kärstnas, tel. 8
Tarwastus, tel. 20
Õisus, tel. 8
Oiul, tel. Wana-Tänassilma 6—1
Wiljandis, Tallinna tän. 3
Telef. 6 ja 3-23
köidawad igaühe tähelepanu.
Krepp-floriida müük
alandatud hindadega

Tööpakkumised ja -otsimised
Tüdrukut
tarwis maale talutöödele
Samasje tallu tarwis ka wilunud linaropsijat-mirritajat. kohafoowijaid palutakse tulla kaupa tegema neljap. 17. dets. s. a. kella 10—12 p. rätsepmeister A. Sauga juures Tartu tn. 17.

Nõutakse
linasugejaid
H. Toi linaaita — Tartu tän. nr. 1

Uus
saapaparanduse-töötuba. Töö kiire — hind soodne.
Jakobsoni tän nr 50.
J. Kuusik.

Korteriotsimised ja -pakkumised
Kesklinnas ära anda omaette sisseküüguga
tuba
Soowikorral wanni ja köögi tarwitamisega. Küsida s.l.t.

Kooliõpilane
(poiss) leiab korterit kostiga Koidu tän. 6, 2-sel korral.

„Sakala“
üksiknumbreid müüa
Üks jaanet

Wajatakse juulsetööstuse-
ruume
1. jaanuarist 1937. a.
Pakkumised palun saata Lossi tän. 37, L. Maak.

Müüakse ja ostetakse

Suures walikus
jõulupuu-ehteid
iluasju, sära- ja
jõulu-küünlaid
soowitab
Ed. Kelwetsi
koloniaal- ja peenwiina-kauplus
Wiljandis, Lossi tän. 18.

Müüa pehme
mööbel
Lutsu tän. nr. 1 kella 11—12

Käsitöö jaoks:
perl- ja moulineniiti
D M.C. ja C.B.
Pilu, tsik-tsak
L. ABEL
Wiljandis, Lossi 15.

Konjakit, likööri, walget wiina, weini, õlut ja mõdu
soowitab
Ed. Kelwetsi
koloniaal- ja peenwiina-kauplus Lossi tn. nr. 18
Wiljandis.

Ahjuroope,
tuletange, prügi- ja söekühweid ja suusoraudu on alati saada Mäe tän. nr. 5, töökojas.

Müüa kuhi
heinu
Küsida selle lehe talitusest.

Soowitakse osta pruugitud
kruustange
Mäe tän. 5, töökojas
J. Kaplur.

Kärstnas
on „Sakala“ ja „Sakala Pühapäewa“ üksiknumbrid müügil ja wõetakse wastu tellimisi
W.E.P.S Kaub. Osak. harukaupluses

Ollepas
wõtab „Sakala“ ja „Sakala Pühapäewa“ tellimisi ja kuulutusi wastu ning müüb üksiknumbreid
K. Reinbergi kaupl.

U-. Kariste as.
wõtab wastu „Sakala“ ja „Sakala Pühapäewa“ tellimisi Erwin Juttus

Raadio

Esmaspäewal, 14. detsembril.

Tallinn ja Tartu. 7.00 äratusmäng — 7.05 wõimlemine — 7.20 hommikkontsert helipl. — 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust — 8.30 Tallinna turu ülewaade. 17.45 heliplaate ja reklaami — 18.00 laule P. Abhami operettidest (Heliplaadid) — 18.30 inglise tund — 19.00 Krillowi mandolinistide kwintett — päewaandiseid — 20.0 0ajanäitaja-õiendus ja ilma- 20.55 laule helifilmidest ja operettidest — 20.55 S ringhäälingu juhataja inj. F. Olbrei raadiowestlus 20.55 waimulik kontsert Jaani kirikust — 21.55 H. J ruk: Weri jöögimajanduses (ülekanne Tartust) — 2 M. Weberi orkester mängib Uruachi popurriisid (Hel 22.55 päewaandiseid .

Lahti. 17.00 orkester — 19.40 laul — 2 Bizet' ooper „Carmen“.

Riia. 12.05 helplaate — 17.05 inglise muusika 19.15 jõulumuusik — 20.15 sümfooniakontsert.

Warssawi. 13.03 pratnsues muusika — 17.30 s wäeorkester — 20.30 klaver — 22.30 laul — 23 orkestrikontsert.

Stokholm. 14.00 orkester — 15.30 laul ja kla 20.30 sõjawäeorkester — 23.15 orelikontsert.

London. 18.00 tshello jaklawer — 18.30 orke 20.00 orkester ja bariton — 21.30 orkester.

Pariis. 18.00 wene helindeid — 19.30 orkester klawer — 20.30 sümfoniakontsert — 22.45 tamm muusika — 1.30 ajawiitemuusika.

Wiin. 18.15 laul — 22.00 itaalia rahwamuu 23.20 tshello — 0.15 tantsumuusika.

Budapest. 19.20 klawer — 20.15ungari rahwal 21.40 ooperikontsert — 23.05 orel — 0.05 jazzkap

Rooma. 18.15 tantsumuusika — 21.40 wiiul 0.15 tantsumuusika.

Deutschlandsender. 13.00 orkester ja wiiul — 1 Barnabas von Geczy orkester — 20.00 läbilõige olümpiamängudest — 24.00 orkester ja solistid.

Berliin. 13.00 orkester ja solistid — 18.00 l 22.00 ajawiite jatantsumuusika — 23.30 orkester, klawer.

Teisipäewal, 15. detsembril.

Tallinn ja Tartu. 7.00 äratusmäng — 7.05 wõlemine — 7.20 hommikkontsert helipl. — 8.10 hom palwus Jaani kirikust — 8.30 Tallinna turu ülewa 17.15 heliplaate ja reklaami — 18.00 lastetund — 18 soome keele tund — 19.00 Eesti meeskoori laule 19.30 päewaandiseid — 20.00 ajanäitaja-õiendus ilmateade. — 20.05 „Kuulsaid hääli“ (Helipl.) — 20 dr. O. Loorits: Meie kultuuri orientatsioonist (ülekan Tartust) — 21.00 esperantokeelne nädalakroonika 21.10 helindeid kahele klawerile — 21.55 kontsert Soo helitöist — 22.55 päewaandiseid

Lahti. 17.00 heliplaate — 18.20 klawer — 19. laul — 20.00 president Svinhufwudi 75 a. juube pidustused.

Riia. 12.05 heliplaate — 16.25 soome muu 18.35 lüüriline muusika — 20.15 lõbus õhtu — 22. orkester.

Warssawi. 16.15 orkester — 18.13 laul — 20 orkester — 21.15 sümfooniakontsert.

Stokholm. 15.00 ajawiitemuusika — 22.00 ork ter — 23.0 0orkestrikontsert

London. 17.00 orkester — 18.40 ajawiitemuu 20.00 puhkpilliorkester ja bass — 21.30 ajawiitemu sika — 22.00 wiiul ja klawer.

Pariis. 18.00 orkester — 19.30 orkester ja kla 20.30 orkester — 22.45 laulude õhtu — 1.00 tan muusika — 1.3 0ajawiitemuusika.

Wiin. 17.05 heliplaate — 18.30 laule ja oope duette — 21.10 ajawiitemuusika

Budapest. 18.00 heliplaate — 20.30 Beethov ooper „Fidelio“ — 23.15 muusikasnuusika — 0.10 longkapell.

Rooma. 18.15 kammermuusika — 21.40 sümfoon kontsert — 22.50 ajawiitemuusika.

Deutschlandsender. 13.00 sõjawäeorkestes — 17. Barnabas von Geczy orkester — 19.00 saksa laule 22.40 R. Strauss „Macbeth“.

Berliin. 13.00 orkester — 17.30 kirew tund 19.00 muusikat Königsbergist — 20.00 läbilõige olümpiamängudest — 23.30 tantsu- ja rahwamuusik Hamburgist.

Kolmapäewal, 16. detsembril.

Tallinn ja Tartu. 7 äratusmäng — 7.05 wõimlemine — 7.20 hommikkontsert heliplaatidelt — 8. hommikpalwus Jaani kirikust — kand. J. Juhkental 8.30 Tallinna turu ülewaade. (Ainult Tallinn) 17.45 heliplaate ja reklaami — 18 praktiline muusi õppetund — Riho Päts — 18.30 L. v. Beethoveni üheksümfooniat — 19.10 laule P. Mascaani ooperist „T. lupoja au“. Esitawad Nina Loona (sopran) ja Hallap (tenor) — 19.30 päewaandiseid — 20 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade — 20.05 harmoonikamuusikat heliplaatidelt — 20.25 põllutöökoja lambakaswatus eriteadlane agr. Kr. aama: Lammaste talwine söömine — 20.55 põllumajanduslikke teateid — 21.1 Soome wiiulihelindeid — 21.40 „Uus Eesti“ toimeta A. Joasalu: Majanduslik ringwaade — 21.55 ri ringhäälingu orkestri kontsert. Julatab Fr. Nikolai 22.55 päewaandiseid.

Neljapäewal, 17. detsembril.

Tallinn ja Tartu. 7 äratusmäng — 7.05 wõimlemine — 7.20 hommikkontsert heliplaatidelt — 8.1 hommikpalwus Jaani kirikust — kand. R. Koolmeister 8.30 Tallinna turu ülewaade. (Ainult Tallinn) — 1 kooliraadio — 17.45 heliplaate ja reklaami — 18 heliplaate — 18.30 prantsuse keele tund — Kallista Kan 19 nimede eestistamise kesfbüroo juhataja E. Salurant Rahwuskultuurilisi ülesandeid uueks aastaks — 19.1 heliplaate — 19.30 päewaandiseid — 20 ajanäitaja õiendus ja ilmateade — 20.05 laule helifilmidest — 20.25 pool tundi perenaistele — 20.55 Eesti Mandolinistide Klubi orkestri kontsert. Juhatab H. Narwa — 21.55 aktuaalne weerandtund — 22.10 päewaandiseid 22.15 Balti kontsert eesti helitöist.

Wastutav toimetaja ARNOLD SEPP. Trükitud SAKALA TRÜKIKOJAS, Viljandis. Väljaandja SAKALA KIRJASTUSÜHING.